



๑๕ ๕.๑

๕.๑๗

หนังสือสอนอ่าน  
กรมศึกษาธิการ



ธรรมจรรยาเล่ม ๑

ของ

พระไพศาลศิลปศาสตร์ กับ หลวงอนุกิจวิฑูรย์

เป็นผู้เรียบเรียง

พิมพ์ครั้งที่ ๑๐.๐๐๐ ฉบับ

ร.ศ. ๑๒๕

ปทุมราคาลดละ ๑๘ อัฐ

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ

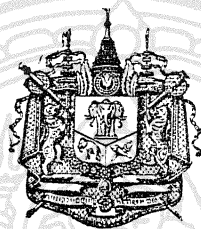
44

๙.





หนังสือ สอน อ่าน  
กรม ศึกษาธิการ



# บรมจริยาเล่ม ๑

ของ

พระไพศาล ศิลปศาสตร์ กับ หลวง อนุกิจวิบูล

เป็นผู้ เรียบเรียง

พิมพ์ครั้งที่ ๑๐,๐๐๐ ฉบับ

ร. ศ. ๑๒๕

ปกผ้าราคาเล่มละ ๑๘ สตางค์  
พิมพ์จำหน่ายที่ โรงพิมพ์ อักษรนิคม

## สารบัญเรื่อง

|         |                                    |        |
|---------|------------------------------------|--------|
| บทที่ ๑ | อย่าเดินเป็นพาดเกเร                | หน้า ๑ |
| „ ๒     | อย่าเดินให้เสียของ                 | „ ๖    |
| „ ๓     | ความดีขาด                          | „ ๑๒   |
| „ ๔     | พากเพียร                           | „ ๑๗   |
| „ ๕—๖   | ความกระหมัดกระหม่อม                | „ ๒๓   |
| „ ๗     | จงเออเพอต่อผู้อื่น                 | „ ๓๑   |
| „ ๘—๙   | กิริยาเรียบร้อย                    | „ ๓๖   |
| „ ๑๐    | การรักษาสมบัติของเราให้ถาวร        | „ ๔๒   |
| „ ๑๑    | การรักษาสมบัติอันเป็นของเราให้ถาวร | „ ๔๘   |
| „ ๑๒    | ห่วงใ                              | „ ๕๔   |
| „ ๑๓    | ใจกล้าไม่ตื่นเต้น                  | „ ๖๐   |
| „ ๑๔    | รักโรเรียน                         | „ ๖๕   |

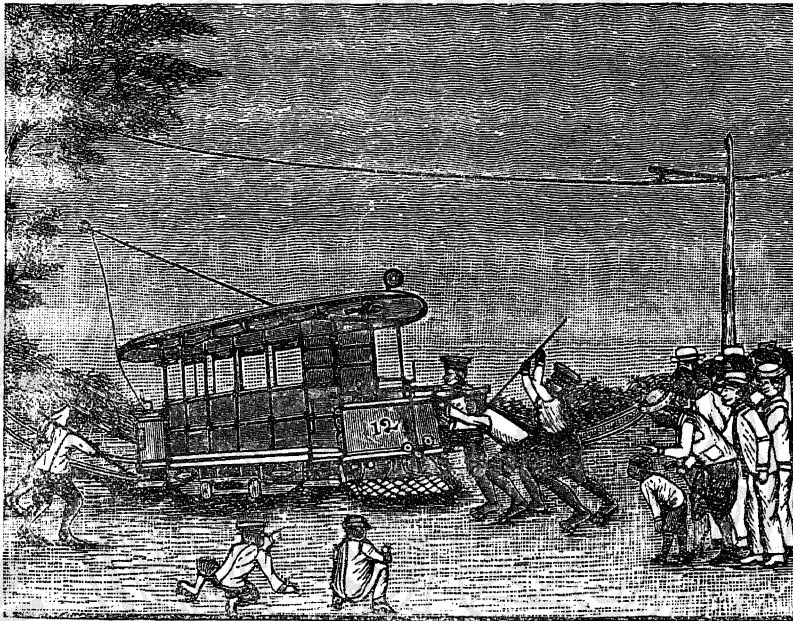
## บทที่ ๑

อย่าเล่นเป็นพาลเถว

๑ เด็ก ๆ คงชอบเล่นอะไร ต่ออะไร ทุกคน  
ว่าที่จริงการเล่นทำให้ใจและร่างกายสบาย และ  
ทำให้เรียนหนังสือได้เร็วด้วย เมื่อพูดถูกใจดังนี้  
นี้ ไม่ว่าเด็กคนใดคงชอบเป็นแน่ แต่มี  
สิ่งหนึ่งที่จะต้องบอกให้เด็กรู้ว่า ถ้าจะเล่น  
สิ่งใดจงเล่นดี ๆ อย่าเล่นเป็นพาลเถว

๒ เด็ก ๆ คงเคยเห็นรถรางแล้ว บางคน  
จะได้เคยนั่งในรถรางไปไหน ๆ กับบิดามารดา  
บ้างเสียอีก แต่ใครเคยนึกบ้างว่าทำไมเขาจึง  
เรียกว่า รถราง ? ก็เพราะเหตุว่ามันแล่นไปตาม  
รางเท่านั้นเอง ที่ไหนไม่มีรางมันก็แล่นไปไม่ได้

๓ บางทีเขา ก็ เรียกว่า รถไฟ ทรงนี้ เต็มคนมาก  
 คง คิด ทิ้ง ที่ ว่า เพราะ มัน แล่น ไป ด้วย แรง ไฟ  
 ก็ ไม่ สู้ ฉีด น้ ก็ แต่ ที่ ถูก เป็น ดัง นี้ คือ มัน แล่น ไป



( รูป ที่ ๑ รถไฟ ตกราง )

ด้วย แรง ไฟ พ้ ส่าย ลวด ที่ แล เห็น ชึ่ง อยู่ ข้าง บน  
 นั้น คือ ส่าย ที่ ไฟ พ้ เดิน ที่ เดียว ถ้า จะ เรียก

ให้ถูก ควร เรียกว่า รถไฟ ฟ้า และ มัน ก็ ต้องอาศัย  
เดินไป ตามราง เหมือน กัน

๔ รถรางชนิดนี้ มี เต็กชนๆ เคย เอา ก้อน  
อิฐ หรือ ก้อนหิน ไป วางไว้ ในราง เพื่อ จะ คอย ตูรถ  
ตก ราง โดย นึก ว่า สนุก ดี แต่ หา แล เห็น  
โทษ ของ การ ที่ ทำ ดัง นี้ ไม่ ถ้า รถ แล่น มา ถึง ทับ  
อิฐ หรือ หิน นั้น ละเอียดยไป รถ ก็ ไม่ เป็น อันตราย  
ถ้า หิน ก้อน ใหญ่ และ แข็ง รถ ทับ ไม่ แหก ก็ ทำ  
ให้ รถ กระดอน ขึ้น และ ล้อ รถ พลัด ตก จาก ราง รถ  
แล่น ต่อ ไป ไม่ ได้

๕ เมื่อ รถ พลัด ตก จาก ราง เช่น นี้ กว่าจะ ยก  
ลง ราง ใน ราง ได้ อีก นั้น ลำบาก นั้ เพราะ หนัก  
มาก ต้อง ถึง แก่ ได้ คน ลง เสี่ย ให้ หมด แล้ว ชั่ว  
กัน ยก เป็น การ ใหญ่ ต่อ เอา ล้อ ว่าง ลง บน ราง  
ได้ แล้ว คน จึง ขึ้น นั่ง ใหม่ แล้ว แล่น ต่อ ไป อีก ได้

๖ ขอให้คิดดูทีหรือว่า ถ้าตัวเรา นั่งไป  
 ในรถ เรา ธุระไปไหน เป็น การ เร็ว แล้ว เรา  
 เอง มา เสีย เวลา คอย เพราะ รถ ตก ราง มี หน้า ข้าง  
 เรา ต้อง ลง จาก รถ ช่วย เขา ยก รถ ขึ้น บน ราง  
 ด้วย เช่น นี้ เรา จะ ไกรธ หรือ ไม่ ? เรา ต้อง ไกรธ  
 เอง เพราะ ไหน จะ เสีย เวลา และ ไหน จะ ขาย หน้า  
 เขา กลาง ถนน ไหน จะ ต้อง เหนื่อย ด้วย

๗ ถ้า คิด ให้ สะเด็ด ไป ยัง จะ มี ผู้ ไกรธ มาก  
 กว่า เรา อีก คือ เจ้า ของ รถ รถ ราง สาย หนึ่ง ๆ  
 ก็มี รถ เดิน ส่วน กัน ไป ส่วน กัน มา หลาย คัน และ  
 มี ที่ สำหรับ รถ เดิน หลีก กัน เป็น ระยะ ๆ ตั้ง ที่ เรา  
 ได้ เห็น ตาม ถนน นั้น ถ้า รถ คัน หนึ่ง ข้าง อยู่ รถ  
 คัน อื่น ๆ ก็ ต้อง คอย เพราะ หลีก มา ไม่ได้ รถ เรา  
 ข้าง คัน เดียว พลอย ให้ รถ คัน อื่น ๆ ข้าง หมด ตลอด  
 ทั้ง สาย เสีย เวลา ของ คน เดินทาง ใน รถ ทุก ๆ

คืน และ เสีย ประโยชน์ของเจ้า ของรถ ด้วย เพราะ  
เก็บ อัฐิ ได้น้อยไป

๘ พี่ ! เมื่อเป็นดังนี้ นึกว่าเจ้า ของรถเขา  
จะ หนึ่ง เสีย แหะ หรือ ? เขา คง ต้อง มี คน คอย ตรวจ  
ตามราง ถ้าเขา พบ เด็ก คนใด เอา ก้อน อัฐิ หรือ  
ก้อน หิน วาง ไว้ ใน ราง รถ เขา คง บอก ให้ ไป ลิศ จับ  
เด็ก นั้น ก็ จะ ต้อง ไป ถูก ขัง อยู่ ที่ โรง ไป ลิศ เมื่อ  
บิดา มารดา ไป รับ เอา ตัว มา บ้าน ก็ จะ ต้อง เสีย เงิน  
ให้ แก่ เขา เป็น ค่า บัวย การ

๙ เงิน ที่ ต้อง เสีย นี้ เอา มา ซื้อ ขนม กิน เสีย  
ไม่ ดี กว่า หรือ ? อยู่ ดี ๆ เห็น แก่ สุนัข แต่ ทำ ให้  
ผู้อื่น ได้ ความ ลำบาก และ ทำ ให้ บิดา มารดา เสีย  
เงิน เสีย ทอง ด้วย มี หน้า ขำ ตัว เอง ก็ จะ ต้อง ถูก  
ไป ลิศ จับ ขาย หน้า เขา เด็ก ดี จะ ไม่ เล่น เก เร อย่าง  
นี้ เลย เป็น อัน ชาติ จง จำ คำ ที่ ผู้ ใหญ่ ได้ เปรียบ



ไว้สำหรับสอนเด็กว่า

## อย่าแกว่งเท้าหาเสี้ยน

คำที่ควรรู้และควรสังเกตได้

เหตุ อัฐิ โกรธ อาศรัย โทษ  
ประโยชน์ อัฐิ ชั่ว ทรวา

## บทที่ ๒

อย่าเล่นให้เสียของ

- ๑ เด็กบางคนมืออยู่ไม่สุข เดินไปไหน  
ก็คอยแกว่งแขนระทางไป บางทีพบต้นไม้  
ที่เขาปลูกไว้ตามริมถนน ก็เด็ดใบและดิ่งกิ่ง  
เล่น โดยหาประโยชน์มิได้ มืออยู่ไม่สุขก็ชุก  
จนทำให้ของเสียไปเท่านั้น
- ๒ ต้นไม้ที่ปลูกไว้ตามข้างถนน ก็เพื่อ  
เป็นเครื่องประดับประดาให้ถนนงาม และให้โต

ขึ้น มี กิ่ง ก้าน งอกงาม ปกคลุม เป็นที่ร่มเย็น แก่  
 คน เดินทางไป มาทั่ว กัน ควร แต่ว่า ถ้า  
 เห็น ต้นไหน เอนจะ ค้ำจุนได้ ก็ ช่วย ค้ำให้ ตรง หรือ  
 เห็น ต้นไหน เอนก็ เอา น้ำไป รดให้ ชุ่มชื้น จะได้ แรก  
 กิ่ง ก้าน เร็ว จึง จะ เป็น การ ทำ ประโยชน์ ให้ แก่  
 ต้นไม้นั้น และ เป็น ประโยชน์ แก่ ผู้เดินทาง ทั่ว  
 ไป ด้วย ที่ บาง คน กลับ มา เต็ดใบ หรือ ทิ้ง กิ่ง  
 ให้ ต้น เอน เป็น ความ อันตราย แก่ ต้นไม้ ที่ ปลุกไว้ ดังนี้  
 เห็น ดี แล้ว หรือ ?

๓ ขรรพตา คนที่ มือ อยู่ ไม่ สุข ย่อม อด  
 จับ โนน ดึง นี้ ไม่ ได้ ไซ้ ว่า จะ คิด รู้ สึก ว่า จะ ทำ  
 ของ ให้ เสีย หรือ จะ ทำ เพื่อ ประโยชน์ ของ ตน ก็  
 หา ไม่ สัก แต่ มือ อยู่ ไม่ สุข ก็ บัด บ้าย ไป โดย ที่ ไม่  
 จงใจ ทำ ถ้า คน เหล่า นี้ รู้ สึก เสีย แล้ว ว่า การ ที่  
 ทำ ของ ให้ เสีย โดย ไซ้ เหตุ เช่น นั้น เป็น การ ไม่

ที ก็คงจะ คอยระวังตัว ไม่ให้มือ ชุก ชน ต่อไป  
อีกได้

๔ เด็กชนที่ทำ ของให้เสียเช่นนี้ ตั้งแต่  
เล็ก ๆ มาจนกว่าจะโตขึ้น คงได้ทำให้เสียทรัพย์สิน  
สมบัติ ของ บิดา มารดา มาก เพราะ ถ้า มือ อยู่ ไม่  
สุข เห็นอะไร ๆ ก็หยิบฉวย มาเล่น ไม่ ว่า ของ สิ่ง  
นั้นจะ ควร เป็น ของ เล่นหรือไม่ แม้ บิดา มารดา  
ตามดูไม่ทัน ก็คงจะ ทำ ของที่ดี ที่มี ราคาให้แตก  
หักไปได้ นับว่า เป็นการ ล้าง ผลาญ บิดา มารดา  
อย่างหนึ่ง

๕ เด็กดี ย่อม มี ความรัก บิดา มารดา และ  
ช่วย บิดา มารดา รักษา ของ อย่าง ว่า แท้ จะ เอา ของ  
ที่ไม่ ควร เล่น มาเล่น ให้เสียเลย ของ ๆ บิดา  
มารดา ที่ ตก เรียบ เสีย หาย อยู่ ก็ยังมี ความ เสีย  
ตาย และ ช่วย บิดา มารดา เก็บไปไว้ เสีย ให้ถูก

อย่าเล่นให้เสียของ

๘

ตามที่อีก เด็กเช่นนี้ นับว่าเป็นผู้รักทรัพย์  
สมบัติของบิดา มารดา ไม่ล้างผลาญให้สมบัติเป็น  
อันตราย และยอมเป็นที่รักแห่งบิดา มารดา มากกว่า  
บุตรที่จงล้างผลาญโดยความซุกซนมาก

๖ ถ้าเด็กใดเคยทำของ ๆ บิดา มารดา เสีย  
มาตั้งแต่เล็ก ในเวลาเข้าโรงเรียน ก็จะทำของ ๆ  
ตนให้เสีย และทำของ ๆ ครู ให้เสีย หรือ  
บางทีจะทำของ ๆ เพื่อนนักเรียนด้วยกันให้เสียด้วย  
เด็กเหล่านี้เมื่อโตขึ้นจะไม่รู้จักรักษาสมาบัติของตัวเอง  
และจะเป็นผู้ทำให้สมบัติของผู้อื่นเสียไป โดย  
หาประโยชน์ไม่ได้

๗ อย่าดูอื่นไกลเลย เด็กซุกซนที่มี

อยู่ไม่ คຸข    เตินเฉียตเข้าไปใกล้ต้นไม้    ก็เฉ้อม  
มือเข้าไปเต็ดเล่น    ทำให้เสียของเซ่นนั้น    ถ้า



( รูป ที่ ๒ เด็ก ชุกชน )

จะไปในที่ใด ๆ

มือ ก็ คง จะ อยู่ไม่ คຸข เซ่น นั้น

อย่าเล่นให้เสียของ

๑๑

รำไป ถ้าเด็ดต้นไม้ที่ขึ้นรกอยู่ในที่ ๆ เขาไม่  
อยากจะให้ขึ้น ก็ไม่เป็นไร ถ้าเด็ดต้นไม้  
ที่มีเจ้าของปลูกไว้ ก็จะทำให้เกิดความบาดหมาง  
และทะเลาะวิวาทกับเจ้าของ เพราะได้ชื่อว่าทำ  
ประโยชน์ของเขาให้เสีย ถ้าเด็ดต้นไม้ของหลวง  
ที่ปลูกไว้ตามข้างถนน บางทีก็จะมีโทษ กล่าว  
คือถูกไปติดจำ

๘ นี่แหละเด็กทั้งปวงจงจำไว้เถิดว่าการ  
ที่เล่นให้เสียของนั้น เป็นการหาประโยชน์มิได้  
กลับจะทำให้เสียประโยชน์ของผู้อื่น และบางที  
ก็เสียประโยชน์ของตนเอง ไม่เป็นการจำเป็น  
ที่จะต้องทำเลย ถึงจะเคยคิดตัวมาตั้งแต่เล็ก  
ก็ควรจะระวังให้หายไปเสีย อย่าให้มีอยู่ในตัว  
ต่อไปอีกได้

คำที่ ควร รู้ และ ควร สักดได้

ถนน

คำ จุน

ทรัพย์

สมบัติ

ควร

ผลาญ

บุตร

รักษา

โปลิศ

### บทที่ ๓

ความ สอาด

๑ มี เด็ก สอง คน พี่ น้อง คน พี่ เป็น ชาย  
 ชื่อ ผ่อง รูปร่าง หน้าตา สวย งาม ผิวพรรณ  
 ผุดผ่อง คน น้อง เป็น หญิง ชื่อ ผีเสื้อ รูปร่าง  
 หน้าตา ไม่ สวย ผิว เนื้อ ค่อนข้าง ดำ พี่ น้อง  
 สอง คน นี้ แต่ เล็ก ๆ มา บิดา มารดา บ่น เสมอ  
 ว่า “ทำไม จึง จะ กลับ ให้ ผิว ของ พี่ กลาย เป็น ของ  
 น้อง ได้” น้อง เป็น หญิง ควร จะ สวย แต่

เป็น การ จนใจ แท้ ที่ เป็น รูป ขรรณ นาม ขรรณ จะ ทำ  
เองไม่ได้”

๒ เมื่อ นาย ผ่อง อายุย่าง เข้า ๙ ขวบ บิดา  
จึง นำไป ฝาก ให้ เรียน หนังสือ ที่ โรงเรียน จัดหา  
เครื่อง แต่ง ตัว ตัด เสื้อ กางเกง ช้อ หมวก  
มี ผ้า พัน ตาม สี ของ โรงเรียน และ จัด เครื่อง เถ่า  
เรียน ให้ พร้อม เสรีฯ ทุก อย่าง แต่ แม่ เมื่อ ต น้อย  
สาว นั้น ให้ เรียน กับ มารดา ที่ บ้าน

๓ ใน วัน แรก สอง สาม วันที่ นาย ผ่อง ไป เข้า  
โรงเรียน ยัง ไม่ คั่น เคย กับ ใคร เครื่อง แต่ง ตัว  
และ เครื่อง เรียน ทั้ง หลาย ของ นาย ผ่อง ก็ ยัง ใหม่  
อยู่ นั้น ใคร เห็น ใคร ก็ รัก อยาก ใคร พุด จา  
ด้วย เพราะ นาย ผ่อง เป็น เด็ก รูป ร่า ง หน้า ตา น่า เ็น ต  
จน นาย ผ่อง ระอา ไม่ อยาก จะ พุด จะ เล่น กับ ใคร นั้

๔ ครั้น เมื่อ นาย ผ่อง เรียน ไป ได้ สัก เดือน



หนึ่ง ความ คั่น เคย กับ เพื่อน เต็ก ๆ ด้วย กัน  
ก็ยังมี มาก ขึ้น ได้ ชักชวน กัน วัง ๆ เต็น ๆ  
เวลา หยุด พัก หรือ หยุด เพน แล้ว บางที เล่น เหนื่อย  
เกินไป ถึง เวลา เข้าเรียน ก็ ต้อง นั่ง ทน ใต้ เลื่อ  
อบ ความ ร้อน อยู่ ใน โรง เรียน เป็น เครื่อง ชัก นำ  
ให้เกิด ความ สกปรก มี เหงื่อ ไคล ชุ่ม ขึ้น เป็น ต้น

๕ นายผ่อง กลับ จาก โรง เรียน มา ถึง บ้าน  
ถอด เลื่อ ผลัด กาง เกง เสริจ แล้ว ก็ โยน ของ เก่า  
ทิ้ง เกะ กะไว้ ใน ห้อง หา ช่อง เล่น ทางอื่น ต่อ ไป  
น้องสาว มา พบ เข้า ก็ ต้อง เอา ไป ผึ่ง และ เก็บ  
พับ ไว้ ให้ ถึง เวลา รับ ประทาน เข้า นายผ่อง  
มาถึง ก็ ตรง เข้า นั่ง รับ ประทาน ที่ เดียว ไม่ ทน  
ได้ อาบ น้ำ ชำระ เหงื่อ ไคล ที่ เปื้อน เปวอะ เลีย ก่อน

๖ นายผ่อง ทำเช่น นี้ เสมอ ทุก วัน จน น้อง  
สาว อุต รน ทน ไม่ ได้ จึง ว่า แก่ พี่ ชาย ว่า “คน

สวดยเขาไปไหน กลับ มา แล้ว ก็ ผลัดผ้า ที่ ขึ้นเหงื่อ  
ออก ผึ่ง เขาไม่ หมก ๆ ไว้เหมือนอย่าง ของ  
พี่นี้ มัน สกปรก จะ หยิบ มา ใช้นั่ง ห่ม อีก  
ก็ เหนอะ หนะ ไม่ สบาย ตัว ผลัดผ้า แล้ว ก็ ไป อาบ  
น้ำ ถู ล้าง ตัว ให้ สอาด จึง จะ มา นั่ง รับ ประทาน  
เข้า เป็น ปรกติ ก็ นี่ พี่ ทำ เช่น นี้ พี่ จะ เรียก ว่า  
ตัว ของ พี่ เป็น คน สวดย งาม และ เป็น คน สอาด  
อย่างไร ? ”

๗ นาย ผ่อง ถูก น้อง สาว ว่า กล่าว แล้ว เช่น นั้น  
ก็ ดี ยัง หา รู้ สึก เจ็บ อยา ไม่ เพราะ นาย ผ่อง  
เป็น คน สก ปรก จน เคย ตัว เสีย แล้ว ไม่ รู้ จัก คิด  
ที่ จะ รักษา เครื่อง แต่ง ตัว และ เนื้อ ตัว ให้ สอาด  
เสีย กาง เกง ก็ ปล่อย ให้ เประะ เปื่อน มี หมึก เป็น  
รอยดำ ๆ ต่าง ๆ อยู่ โรง เรียน เครื่อง เล่า เรียน  
ก็ สก ปรก หนังสือ และ สมุด หัก เขียน นั้น เต็ม ไป

ด้วยเส้นดินสอ เลอะเทอะ ครู มัก อวดให้ เด็กอื่น ๆ  
ดู บ่อย ๆ นับว่า เป็นการ ประจาน ความสกปรก  
ของ นาย ผ่อง อย่าง หนึ่ง

๘ ก็เมื่อ นาย ผ่อง ประพฤติ จน ถูก ตี เตียน ทั้ง  
ฝ่าย บ้าน และ ฝ่าย โรงเรียน เช่น นี้ ใคร จะ ชม  
บ้าง ว่า นาย ผ่อง เป็น คน สดวก งาม ? คน ที่ สดวก  
งาม ไม่ หมายความว่า คน ที่ มี รูปร่าง สดวก  
แต่ สกปรก เหมือน นาย ผ่อง หมายความว่า คน  
ที่ รักษา ความ งาม คือ รักษา ความ เรียบ ร้อย และ  
ความ สอาด ไ้ ด้วย

๙ เครื่อง แต่ง ตัว ทั้งหลาย มี เสื้อผ้า เป็น  
ต้น และ เครื่อง ใช้ สดวก ทุก อย่าง มี หนังสือ  
และ สมุด เป็น ต้น ถึง จะ เป็น ของ เลว ราคา ถูก  
เพียง ไ้ ๆ ก็ ดี แม้ รักษา ให้ สอาด หมด จก ไ้  
ได้ เสมอ ย่อม เป็น เครื่อง แสดง ว่า เจ้า ของ เป็น คน  
สอาด สดวก และ การ ที่ มี เครื่อง แต่ง ตัว และ

เครื่องใช้สรวย สอาดส้างนี้ เป็น ความงาม แก่  
 เจ้า ของ สม กับ คำโบราณที่ ท่าน กล่าวไว้ว่า  
 “ไ้งามเพราะ ชน คน งาม เพราะ แต่ง”  
 คำที่ ควร รั้และ ควร สกต ได้

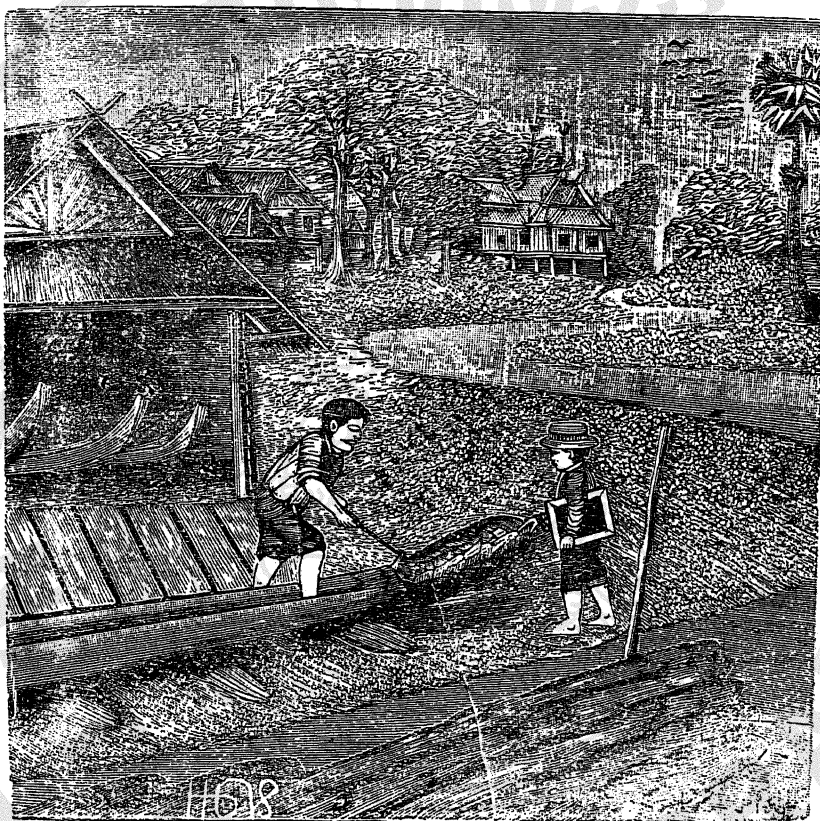
|         |         |         |
|---------|---------|---------|
| รูป     | ผิวพรรณ | รูปธรรม |
| นามธรรม | ชำระ    | วิ ลัก  |
| ประพติ  | โบราณ   | เห้งไค  |

## บทที่ ๔

### พาก เพียร

๑ บรรดาเต็กใคร เคย ทำ การ ที่ ยาก ๆ บ้าง ?  
 และใคร เคย ทำ การ ใหญ่ ๆ ที่ ต้อง ทำ ตั้ง เก้า  
 วัน สิบ วัน จัง แล้ว บ้าง ? ผู้ ที่ เคย ทำ การ ยาก ๆ  
 แล้ว นั้น ใคร เคย ทำ ไม่ สำ เร็จ บ้าง ? ว่า ช้าง

ทำการไม่สำเร็จแล้ว      ใครจะสู้เด็กที่จะเล่าให้  
ฟังต่อไปนี้เป็นไม่มี



(รูปที่ ๓ เรือขล่ำ)

๒ เด็กคนหนึ่ง, เมื่อกลับมาจากโรงเรียน  
เดินผ่านมาทาง หน้าโรงเรือ แลเห็นช่างเขา  
กำลัง ชุต เรือ ชล่ำ อยู่ เด็ก คน นี้ จึง แวะ เข้า ไป ดู  
และ นึก ในใจ ว่า เรือ ชุต ชนิด นี้ ตัว คง ทำ ได้ เพราะ  
ไม่ สู้ ยากนัก กระ อีเอาไม้ ชุง มา ชุต ให้ เป็น ร่อง  
แล้ว ปาด หวี ปาด ท้าย ให้ แบน สำหรับ คน นั่ง พาย เท่า นั้น  
ใคร ๆ ก็ ทำ ได้

๓ ในเวลาที่เดิน กลับ บ้าน เด็ก คน นั้น  
ได้ คิด มา ตลอด ทาง ว่า จะ ไป ตัด ไม้ ท่อน ใหญ่ ที่  
ตั้ง อยู่ หลัง บ้าน มา ทำ เรือ เล็ก ๆ ให้ เหมือน  
รูป เรือ ชล่ำ ที่ เห็น เขา ชุต นั้น เมื่อ เสร็จ แล้ว จะ  
ได้ เอา ลง ลอย พาย เล่น ที่ คลอง หน้า บ้าน

๔ รู้ หรือ ไม่ ว่า เด็ก คน นี้ ทำ อย่าง ไร ก่อน ?  
คือ เอา ไม้ ท่อน ที่ อยู่ หลัง บ้าน มา ถาก ด้วย ขวาน เพื่อ  
ให้ กลม แล้ว จึง จะ ชุต ต่อ ภาย หลัง แต่

เมื่อตากไป ๆ โดยที่มีมือยังไม่เคย ขวานก็  
กินเนื้อไม้ ลึก บ้าง ตื้น บ้าง ทำให้ต้อง แก่ บ่อย ๆ  
จนกระทั่งไม้ท่อน นั้นลึบ เล็ก ลงไปทำ เรือไม่ได้ ครั้น  
จะไปหาไม้ มาทำใหม่ ก็ ออก นึก เบื่อ เสีย แล้ว

๕ ตก ลง คิด ทำ เป็น พาย ไร่ พาย เรือ เล่น ดี  
กว่า จึง ลง มือ ตาก หัก ให้ เล็ก ลง และ ตาก  
ปลาย ให้ แบน แต่ง ไม้ พาย ให้ รูป งาม คือ เจียน  
หัว ท้าย ให้ มน เข้า แล้ว ตาก ริม ให้ บาง เท่า กัน  
ทั้งสอง ข้าง แต่ ก็ ไม่ สำ เร็จ เพราะ มือ ไม่ เพียง  
ตากไป ๆ ก็ แหว่ง เข้า ไป ทุก ที่ เลย ใช้ เป็น พาย  
ไม่ได้ ต้อง ทำ เป็น ไม้ ควก ปูน ลง ที่ สุด ไม้ ควก  
ปูน ก็ ไม่ สำ เร็จ เลย เป็น ไม้ สำหรับ ขว้าง ทิ้ง

๖ เด็ก คน นี้ ใคร จะ ชม ว่า ดี หรือ ไม่ ? ก็  
ต้อง ชม ไม่ได้ อยู่ เอง เพราะ ว่า ทำ ไม่ สำ เร็จ ตาม

ความ ต้อง การ ถ้า เป็น เต็ก ตี แม้ ทำ วัน นี้ ไม่  
 สำ เร็จ รุ่ง ชื่น ก็ จะ ต้อง คิด แก่ ไช ทำ ต่อ ไป แม้  
 ยัง ทำ ไม่ สำ เร็จ อีก ก็ ยัง ทอด ทิ้ง เสีย ไม่ ได้  
 ต้อง ทำ ต่อ ไป จน สำ เร็จ ถ้า ตัว เอง ทำ ไม่ ได้ จริง ๆ  
 เพราะ ไม่ มี ความ รู้ เช่น เต็ก คน นี้ ก็ จะ ต้อง ขวน  
 ขวาย ถาม คน อื่น ที่ เขา รู้ และ คิด หัด ทำ จน สำ เร็จ  
 จง ได้

๗ โบราณ ท่าน เปรียบ ไว้ ว่า “ จง ฝน ทั้ง ให้  
 เป็น เข้ม ” เต็ก บาง คน จะ ยัง ไม่ รู้ ว่า ทั้ง คือ อะไร  
 คือ แห่ง เหล็ก ที่ ข้าง ทอง เขา ใช้ ร่อง ตี ทอง ทั้ง นี้,  
 ถ้า ใคร จะ ฆึง ถึง แก่ พยายาม ไป ฝน ให้ เล็ก ลง จน  
 เท่า เข้ม ที่ เรา เข็บ ผ่า บาง ที่ ฝน อยู่ ตลอด ชีวิต  
 ก็ จะ ไม่ เล็ก ลง ได้ เท่า เข้ม ที่ จริง คำ สุภาษิต นี้ สั่ง  
 สอน ว่า ถ้า จะ ทำ การ สิ่ง ไใด ถึง จะ ต้อง ทำ นาน  
 และ ถึง จะ ลำบาก เพียง ไไร ก็ ต้อง ตั้ง ใจ ทำ จน



สำเร็จ คือเปรียบเหมือน ต้องฝนทั้งให้เป็นชุ่ม

๘ นี่ถ้าจะเปรียบกับการอื่น ๆ จะมีอะไร  
บ้าง ที่นักเรียนจะต้องพยายาม และ พากเพียร  
ทำให้สำเร็จ ฝนทั้งให้เป็นชุ่ม ? เด็กที่  
ฉลาดคงตอบว่า “การเรียนหนังสือ ก็ เป็น ของ  
ยากเหมือนกัน เรียนตั้งแต่ต้นกว่าจะสำเร็จก็  
นาน บางคนเรียนยังไม่ทันสำเร็จ ก็ต้องทิ้งเสีย  
กลางคัน น้อยคนที่ จะเรียนได้สำเร็จจริง ๆ”  
นี่ก็เพราะ นักเรียน ยังไม่ ค่อยได้เรียน คำสุภาษิตว่า  
“จงฝนทั้งให้เป็นชุ่ม”

๙ นักเรียนทุกคน ควรจะเรียน คำสุภาษิตนี้  
ไว้ให้ขึ้นใจ เมื่อจะทำกิจการสิ่งไร จะเป็น  
เครื่องชักจูงให้มีความอุตสาหะ ทวิยิ่งขึ้น และ  
คนที่เรียน คำสุภาษิตนี้แล้ว คงมีความอาย แก่ใจ

ความ กระหมัด กระหมี่

๒๓

ในการที่ ทำ อะไรไม่ สำเร็จ หรือ เรียน อะไรไม่ สำเร็จ  
อย่าลืม คำ ว่า “จงฝัน ทั้งให้ เป็น เริ่ม”

คำ ที่ ควร รู้ และ ควร สกด ได้

สำเนา

ชีวิต

อุสาคะ

ทั้ง

สถิต

บรรดา

ทอดทิ้ง

พากเพียร

กิจ

## บท ที่ ๕

ความ กระหมัด กระหมี่

๑ นาย ช้าง กับ นาย ชอบ อายุ รุนราว คราว กัน  
เป็น บุตร พล เรือน ด้วย กัน บ้าน อยู่ ใกล้ เคียง กัน  
ไป เรียน หนังสือ อยู่ โรง เรียน เดียว กัน และ เคย  
เดิน ไป โรง เรียน ด้วย กัน ทุก ๆ วัน

๒ บิตา มารดา ของ นาย ช้าง ค่อน ข้าง จะ เป็น  
คน มั่ง มี และ สัญญา กับ นาย ช้าง ว่า ระหว่าง  
ที่ อ่าน หนังสือ ยัง ไม่ ออก จะ ให้ อัฐิ เป็น ค่า ขนมน  
ที่ โรงเรียน วัน ละ สอง ไฟ ก่อน เมื่อ อ่าน ออก  
แล้ว จะ ให้ ขึ้น เป็น หก อัฐิ ถ้า หมั่น เรียน ได้ ได้  
ขึ้น หนึ่ง จะ ให้ วัน ละ เพียง และ ต่อ ไป นั้น  
ถ้า ได้ ได้ ขึ้น ขึ้น อีก ก็ จะ ได้ เพิ่ม ให้ อีก ขึ้น ละ  
สอง ไฟ ทุก ขึ้น ไป

๓ ส่วน บิตา มารดา ของ นาย ชอบ เป็น คน ไม่  
สู้ จะ บริบูรณ์ นัก พอ มี พอ รับ ประทาน เท่า นั้น  
สัญญา จะ ให้ อัฐิ แก่ นาย ชอบ ขึ้น แรก ที่ อ่าน  
หนังสือ ยัง ไม่ ออก เพียง วัน ละ ไฟ ก่อน อ่าน  
ออก แล้ว จะ ให้ วัน ละ สาม อัฐิ ถ้า ได้ ขึ้น หนึ่ง ได้  
จะ เพิ่ม ให้ อีก อัฐิ หนึ่ง เป็น วัน ละ สอง ไฟ และ  
ขึ้น อื่น ๆ ต่อ นั้น ขึ้น ไป ถ้า ได้ ได้ ก็ จะ ให้ เพิ่ม

ขึ้น ขึ้น ละ อู้ทุก ๆ ขึ้น

๔ ตั้งแต่ นาย ชัง กับ นาย ชอบ ไป เรียน หนังสือ  
ที่โรงเรียน ต่างคนก็ต่างหมั่น และ อยู่ข้าง  
จะ แข่ง ๆ กัน อยู่ ด้วย ลัก หน้อย ใน ปลาย ปี  
นั้น ก็ ได้ ได้ ขึ้น หนึ่ง ด้วย กัน ทั้ง สอง คน พอ ขึ้น  
เรียน ขึ้น สอง บิตา มารดา จึง ให้ อู้ ตาม ที่  
สัญญา ไว้ ทั้ง สอง ฝ่าย คือ นาย ชัง ได้ วัน ละ  
เฟื้อง นาย ชอบ ได้ วัน ละ สอง ไพ น้อย กว่า  
นาย ชัง ครึ่ง หนึ่ง

๕ นาย ชัง พอ ใจ เล่น การ พนัน ต่าง ๆ เช่น  
ทอย กอง และ โยน หลุม เป็นต้น ส่วน นาย ชอบ ไม่  
พอใจ ฝึก ฝึ ใน ทาง นี้ ชอบ แต่ อ่าน หนังสือ  
บาง เวลา ก็มี เพื่อน มา ชวน เล่น เชา เถิด หรือ เล่น ตี  
จับ หรือ เล่น ฟุตบอล ซึ่ง เป็น การ เล่น ออก แรง

ที่ทำให้ร่างกาย บริบูรณ์ เช่น นั้น นาย ชอบ จึง จะ  
เต็มใจ เล่น ด้วย

๒ เวลา หยุด พัก กลาง วัน นาย ช้าง ชอบ  
ชวน เพื่อน ไป เล่น โยน หดุม และ ทอย กอง แแทบ ทุก  
วัน บาง วัน เล่น ได้ ก็ ได้ กิน ขนม บาง วัน  
เล่น เสีย หมด ก็ ต้อง อด ทน หิว แสบ ท้อง เสื่อม  
และ ถ้า เรา จะ ถาม ทัว เรา ว่า เมื่อ กำลัง หิว เรียน  
หนังสือ ได้ หรือ ไม่ ? ก็ ต้อง ตอบ ว่า “เรียน  
ไม่ได้ ตี” เมื่อ นาย ช้าง เล่น การ พนัน จน เสีย อัฐ  
หมด ไม่มี อัฐ จะ ซื้อ ขนม กิน กลาง วัน ต้อง  
ทน หิว บ่ ย ๗ ตั้ง นี้ ก็ จำ เป็น เรียน หนังสือ  
ไม่ได้ ตี อยู่ เอง

๗ นาย ชอบ เป็น คน รัก ตัว สงวน ตัว ตั้ง  
แต่ เข้า โรง เรียน มา ยัง ไม่ มี ใคร กล่าว เลย  
ว่า นาย ชอบ เล่น โยน หดุม หรือ ทอย กอง ( ซึ่ง นับ

ว่าเป็น การ เล่น พนัน ) ด้วย อัฐิ วันที่ หิว จิต  
อัฐิ ที่ ได้ มา จาก บ้าน นั้น ก็ ซื้อ กิน หมด วัน  
ที่ไม่ สู้ จะ หิว นึก ก็ ซื้อ กิน แต่ เล็ก น้อย เหลือ  
อัฐิ กลับ ไป เก็บ ไว้ ที่ บ้าน บ้าง นาย ชอบ ทำ ตั้ง  
นี้ มา ปี กว่า เก็บ อัฐิ ที่ เหลือ กิน ช้อน ไว้ โดย  
ไม่ ให้ ใคร รู้ ได้ เป็น หลาย บาท

คำ ที่ ควร รู้ และ ควร สดุด ได้  
บริบูรณ์ สัญญา การ พนัน ฟุต บอล  
สงวน ตัว ผัก ไร่ เล่น เอา เล็ด ตี จับ บาท

## บทที่ ๖

ความ กระหม่อม กระหม่อม ( ต่อ บทที่ ๕ )

๘ นาย ชอบ คิด ว่า แต่ เรา ได้ อัฐิ เล็ก น้อย  
เท่านั้น ยัง เหลือ ใช้ ถ้า ได้ ได้ ขึ้น สูง ขึ้น ไป อีก

ก็ ยังจะได้ อัฐิ เพิ่มขึ้นไปอีก ด้วย และ ถ้า กระหมืด  
 กระหม่อม ใช้นี้ เสนอไป วัน หนึ่ง ๆ ก็ จะ เก็บ  
 มาก ขึ้นได้ อีก หลาย อัฐิ ทั้งนี้ ทำให้นายชอบ  
 หมั่น เรียน มาก ขึ้น จน ได้ อยู่ ขึ้น สูง กว่า นาย ชัง  
 หลาย ขึ้น เพราะ นาย ชัง มี แต่ เหลวไหล โลเล ลง  
 ทุก ที่ เอาใจใส่ แต่ การ พนัน มากกว่า การ เล่าเรียน  
 ๙ พอ ถึง เดือน สี่ ทรศ ไทย โรงเรียน ปิด ให้  
 นักเรียน ทำ บุญ และ เล่น การ รื่น เริง ต่าง ๆ ตาม  
 วัน ผู้ใหญ่ ที่ บ้าน นาย ชอบ พา กัน เล่น ไพ่ ตอง  
 และ การ พนัน ต่าง ๆ นาย ชอบ ไม่ เล่น กับ ใคร  
 คอย แต่ ดู ว่า ใคร จะ แลก อัฐิ ก็ นำ อัฐิ ที่ เก็บ  
 ไว้ มา ให้ แลก จน หมด อัฐิ ได้ เงิน เป็น หลาย บาท  
 ๑๐ มารดา นาย ชอบ เห็น บุตร มี อัฐิ มาก นึก  
 ประหลาดใจ จึง ถาม ว่า “เจ้า ได้ อัฐิ เหล่า นี้ มา  
 แต่ ไหน ? ” นาย ชอบ ตอบ ว่า “อัฐิ นี้ แหะ ที่ แม่

ให้ฉันไปซื้อ ขนม กิน กลาง วันที่โรงเรียน ชื่อ  
กินไม่หมด ฉัน ก็ เก็บไว้ ได้ เท่านั้น ” มารดา  
มี ความ ยินดี เห็น บุตร เป็น ผู้ รู้ จัก กระหมัด  
กระหม่ ทรัพย์ ก็ มี ความ รัก มาก ขึ้น จึง เพิ่ม  
อัฐิ ให้ มากกว่า ที่ ได้ สัญญา ไว้ ว่า จะ ให้ อีก

๑๑ แต่นายชอบเก็บอัฐิที่บิดามารดาให้ ไว้  
ตั้งนี้ตลอดมา จนโตขึ้น มีเงินหลาย ชั่ง และ  
เมื่อออกจากโรงเรียน ก็ ได้ ทำ การ งาน มี ผล ประโยชน์  
แล้ว เก็บเงินที่เหลือใช้ ไว้ ได้ เต็ม น่ะ มาก ๆ จน  
ภายหลังได้เป็นเศรษฐี มั่งมี เงิน ทอง มี ผู้ นับ  
หน้า ถือ ตา ส่วน นาย ชั่ง ออกจากโรงเรียน แล้ว  
ก็ ไม่ได้ ทำ อะไร ได้ แต่ อาศัย แต่ บิดา มารดา รับ  
ประทาน อยู่ ทุก วัน พอ สิ้น ชีวิต บิดา มารดา แล้ว  
นาย ชั่ง ก็ ต้อง ไป อาศัย ให้ คน อื่น เขา ใช้ โดย



ที่ตนไม่มีความรู้สิ่งใด                      พอจะเป็นทางทำมา  
หา กิน เลี้ยง ตัว ต่อไปได้

๑๒ ในโรงเรียนหนึ่ง ๆ เด็กที่เหมือน นาย  
ชอบ ก็ คง มี มาก                      แต่เด็กที่เหมือน นาย ช้าง ก็ คง  
มี มาก เหมือนกัน                      เพราะเรา ยัง เห็นเด็ก เล่น ทอย  
กอง และ โยน หลุม กัน อยู่ เสมอ ๆ                      แต่ ครู ห้าม แล้ว  
เด็ก บาง คน ยัง อู้ว่า หึ หนี ครู ไป แอบ เล่น ใน ที่ ลับ ๆ  
ก็ เป็น ธรรมดา อยู่ เอง                      เพราะ โรงเรียน หนึ่ง ๆ ย่อม  
มี ทั้ง เด็ก ดี และ ชั่ว                      เด็ก ที่ ดี ก็ ได้ ชื่อ ว่า เป็น พวก  
นาย ชอบ                      ที่ ไม่ ดี ก็ ได้ ชื่อ ว่า เป็น พวก นาย ช้าง

๑๓ เด็ก ที่ ประพฤติ เหมือน นาย ชอบ อยู่ แล้ว  
เมื่อ ได้ อ่าน เรื่อง นี้                      ก็ ควร จะ ประพฤติ อย่าง นั้น  
ให้ แข็ง แรง ขึ้น อีก                      แต่ เด็ก ที่ เคย ประพฤติ เหมือน  
นาย ช้าง                      แม้ บัดนี้ คน รัก ดี ก็ จะ คิด กลับใจ ประพฤติ

ตาม อย่าง นาย ชอบได้ ถ้า เป็นคนไม่ รักดี ก็  
 ประพฤติไม่ ได้ อยู่เอง ไต ชื่น ก็ จะ ต้อง เป็น คน  
 อนาคต เทียว อาศรัย เขา กิน และทำ งาน ให้ เขา  
 เหมือน นาย ช้าง

คำที่ ควร รู้ และ ควร สดกได้

|                |             |          |
|----------------|-------------|----------|
| กระหมัด กระหม่ | เหลวไหล     | เอาใจใส่ |
| ทำบุญ          | ผล ประโยชน์ | เศรษฐี   |
| กรรมตา         | อนาคต       | ผู้ใหญ่  |

บทที่ ๗

จงเอื้อเฟื้อต่อผู้ คน

๑ เด็ก คนหนึ่ง อายุราว สัก เก้า ขวบ นุ่ง  
 ผ้าพื้นเก่า ๆ สวมเสื้อชั้นใน มีผ้ายี่โป่ คาด พุง



( รูปที่ ๔ คนหลงทาง )

ถือ ร่ม กับ ย่าม เดิน ร้องไห้ มา กลาง ถนน      น่า กลัว  
ไป ลิส จะ จับ แท้ ๆ      เพราะ ถ้า ไป ลิส เขา เห็น ใคร  
หลงทาง      เขา คง จับ เอา ไป โรง ไป ลิส      แล้ว ก็ เอา  
ตัว ไว้ จน กว่า จะมี พ่อ แม่ มา รับ เอา ไป เป็น แน่

๒ ใคร ๆ เห็น ก็ รู้ ได้ ว่า เด็ก คน นี้ เป็น เด็ก  
บ้านนอก เพราะ ทำ ทาง เงอะงะ ไม่ รู้ จัก ถนน  
หนทาง แต่ พลัด กับ ผู้ ใหญ่ เสีย หน่อย เดียว เท่านั้น  
ยัง เดิน ร้อง ให้ ไป ได้ น่า ขาย หน้ำ ถ้า เป็น  
เรา ๆ จะ ร้อง ให้ หรือ ? เรา ก็ คง ถาม เขา ว่า ทาง  
ไป บ้าน หรือ ไป โรง เรียน ทาง ไหน เขา บอก ให้  
เรา ก็ จะ เดิน กลับ บ้าน ได้ ถูก

๓ เด็ก คน นี้ เป็น ชาว บ้าน นอก จริง นั้น แล และ  
เพิ่ง เข้า มา ถึง กรุง เทพ ๆ กับ อาจารย์ โดย ที่ ตัว  
ไม่เคย เห็น ตึก และ ถนน ใหญ่ ๆ เวลา เดิน ตาม  
หลัง อาจารย์ ก็ มัว เหม่อ ดู อะไร ต่อ อะไร อาจารย์  
เลย ไป เสีย ทาง ไหน ก็ ไม่ ทราบ ตัว ก็ เดิน หลง มา  
และ มี ความ กลัว มาก จึง ร้อง ให้ โฮ ๆ ตลอด  
ทาง ดังนี้

๔ ถ้าไปลิสเขาจับไป จริง ๆ เด็ก คนนี้ จะ ตก  
ใจหาน้อยไม่ แต่เราเคยเห็นไปลิสอยู่ทุกวัน  
เรายังกลัวไปลิสจับ ใครที่คุยว่าไม่กลัวไปลิส  
จับนั้น ไม่เชื่อเสียเลย

๕ ที่จริงเราไม่มีผิดเช่นนี้ เขาจับไปเขาก็  
ไม่เอาไปทำอะไร เขาจับเด็กที่หลงทาง ก็เพื่อ  
จะเอาไปส่งคืนให้พ่อแม่ แต่ ใครจะ ชอบไปนอน  
ค้างคืน อยู่ที่โรงไปลิส แต่ไป อยู่ บ้านอื่น สอง สาม  
วัน เรายังคิดถึงบ้านเราเต็มที

๖ ชาวบ้านชาวไร่ และ คนเดินทางไปมา  
ก็ซังกะไร เห็นเด็ก เดินร้องไห้มา อย่างนี้ ก็ไม่  
ยกช่วย นี่ถ้า เป็นเราไป พบ เขา เราจะทำอย่างไร  
ลอง คิดดู ให้ ดีที หรือว่า เรา ควร จะ ทำ อย่างไร ?

๗ เชื่อแน่ว่า เด็กดี คงตอบเหมือนกันหมด  
ว่าดังนี้ “ ควร เข้าไป ถาม เด็ก คน นั้น ดูว่า เขา มา

แต่ไหน เขาอยากจะไปหาใคร และ บ้าน อยู่ ที่  
ไหน ถ้า เห็น ว่า บ้าน อยู่ ไกล เพียง บอก ทาง ให้ ก็  
จะไป ถูก ก็ บอก ให้ ถ้า เห็น ว่า อยู่ ไกล และ เป็น  
เด็ก ฉลาด มาก ก็ พา ไป ส่ง ให้ ถึง บ้าน ที่ เดียว ”

๘ เรื่อง นี้ ชี้ ให้ เห็น ว่า ถ้า ใคร ทำ ได้ ดัง นั้น  
ก็ จะ ปรากฏ ว่า คน นั้น เป็น คน ดี คน หนึ่ง คือ จะ  
ได้ ชื่อ ว่า เป็น คน กุณา ต่อ เพื่อน มนุษย์ ด้วย กัน  
เพราะ มี ความ เชื่อ เพื่อ แม่ แก่ ผู้ ได้ ทุกข์ ได้ ลำบาก  
ช่วยให้ พ้น ความ ทุกข์ ยาก นับ ว่า เป็น การ บุญ  
อย่าง หนึ่ง

๙ คุณ ที่ แล เห็น ต่อ ไป นั้น คือ ถ้า เรา  
เป็น คน ใจ ดี ประพฤติ เช่น นั้น เสมอ ๆ คน  
อื่น ผู้ ที่ รู้ เห็น ก็ จะ มี ความ กุณา แก่ เรา เช่น เดียว  
กับ ที่ เรา กุณา แก่ ผู้ อื่น

๑๐ คนที่เราได้ช่วยมากและน้อยก็ดี ถ้า  
ถึงเวลาเราได้พบ ความทุกข์ยากอย่างไร แม้เขา  
รู้เห็นเขา คงช่วยเรา หรือ มิฉะนั้น เพียง แต่ ที่  
เราได้ทำคุณ แก่เขา เขามี น้ำใจไมตรี ต่อเรา  
คบหากัน เป็นเพื่อนฝูง เราก็จะมี พวกพ้อง มาก  
เป็นทางที่จะ ทำให้เรา เป็น คน กว้างขวาง และ  
เป็น เครื่องเย็นใจ อย่างหนึ่ง

คำที่ ควร รู้ และ ควร สดก ได้  
ธรรม ปราภว มนุษย์ ความทุกข์ อาจารย์  
คุณ กรุงเทพ ฯ กรุณา ไมตรี

## บทที่ ๘

### กิริยา เรียบ ร้อย

๑ เด็กบางคนก็มี คนชมว่า กิริยาดี บาง  
คนก็มี ผู้ติเตียนว่า กิริยา ชุ่ม ชำม ไม่ เรียบ ร้อย

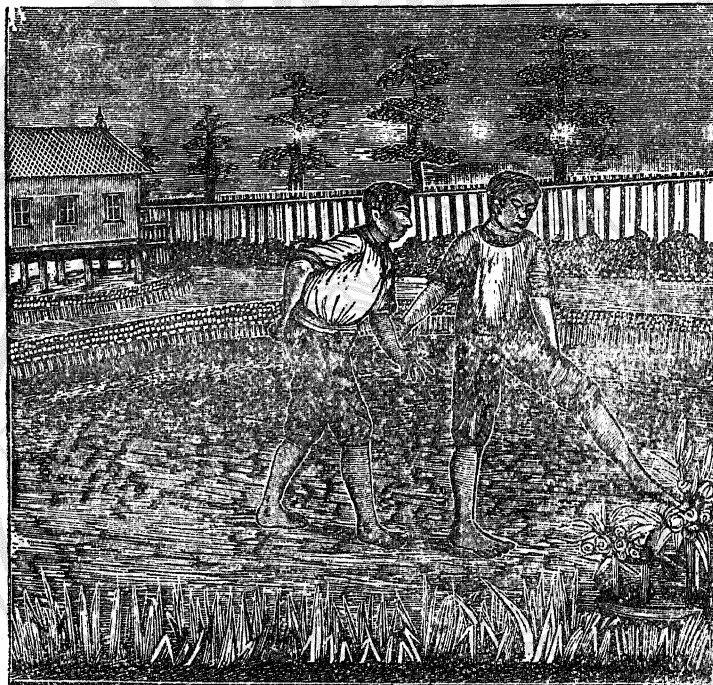
ที่เขาชมกันว่า กิริยาดีนี้ คือ กิริยา อย่างไร จึง  
เรียกว่า กิริยาดี ? และ กิริยา อย่างไร จึง เรียก  
ว่า กิริยา ชุ่ม ชำไม่ เวียบ ร้อย ?

๒ จะเล่า ถึง เรื่องเด็ก กิริยาดีให้ฟัง เด็ก  
คนหนึ่ง ชื่อ นาย ขาบ บิดา มารดา สั่งสอน ว่า กล่าว  
เสมอ จน เป็นเด็ก มี กิริยา ดีที่สุด นาย ขาบ  
มี พี่ น้อง ที่ มา แต่ บ้าน นอก คน หนึ่ง ชื่อ นาย ชม  
อายุ รุนราว คราว เดียว กัน มา พัก อาศัย อยู่ ที่  
บ้าน นาย ขาบ เพื่อ จะ ไป เรียน หนังสือ กับ นาย  
ขาบ และ ถ้า จะ นับ กัน ตาม ลำดับ ญาติ นาย  
ขาบ ต้อง เป็น น้อง นาย ชม

๓ พอ นาย ชม มา อยู่ ได้ สัก สอง สาม วัน  
นาย ขาบ ก็ นึก ประหลาดใจ เพราะ เห็น นาย ชม ทำ  
กิริยา ไม่ ดี ต่าง ๆ ที่ มารดา ของ นาย ขาบ เคย ห้าม



ปราชญ์ไม่ให้ นาย ขาบ ทำ      วันหนึ่ง นาย ขม ร้อง เรียก  
 ให้ นาย ขาบ มา ต่ ต้น เตียน      พอ นาย ขาบ วิ่ง มา ถึง  
 นาย ขม ก็ เอา เท้า ชี้ ให้ ดู      นาย ขาบ ออก นึก ไกรธ



( รูปที่ ๕ เด็ก กิริยา ชุ่ม ชาม )

ในใจ      แต่ ยัง นิ่ง ไว้      ไม่ พูด ว่า กระไร

๔ มารดา เคย สั่งสอน นาย ขาบ ว่า ไม่ให้  
เดิน กิน เมื่อ เวลา นาย ขาบ รับ ประทาน อะไร อยู่  
ถ้า มารดา ใช้ ให้ ไป หยิบ อะไร ที่ ไหน ๆ นาย ขาบ  
เคย วาง ของ กิน นั้น ไว้ ก่อน ต่อ เมื่อ ทำ ธุระ เสร็จ  
แล้ว จึง กลับ มา รับ ประทาน ต่อ ไป ส่วน นาย ขม นั้น  
นาย ขาบ เคย เห็น เดิน ถีร ขนมหักกิน ก็ บ่อย ๆ นาย  
ขาบ จึง นึก ในใจ ว่า “เด็ก คน นี้ ซึ่ง ไม่ มี กิริยา ผู้ ตี  
ติด เลย ทำไม พ่อ แม่ เขา ไม่ สั่งสอน ดัง ที่ พ่อ  
แม่ สั่งสอน เรา บ้าง หรือ อย่างไร ?”

๕ รุ่ง ชื่น อีก วัน หนึ่ง นาย ขาบ นั่ง อยู่ ที่ กลาง  
นอก ชาน นาย ขม เดิน ออก มา จาก ใน เรือน จะ ไป  
ตัก น้ำ ที่ ไช่ และ เดิน เฉียด ศีรษะ นาย ขาบ ไป จน  
เท้า สดุด ผ้า นุ่ง นาย ขาบ นาย ขาบ แหงน หน้า ขึ้น ดู  
นาย ขม ก็ หา ได้ ขอโทษ ไม่ มี หน้า ขำ เมื่อ ตัก น้ำ  
แล้ว ก็ กลับ ไป ยืน ค้ำ ศีรษะ พิ เลี้ยง ของ นาย ขาบ อีก

๒ แต่ นาย ขาบ นึกพิศวงในใจอยู่เช่นนี้หลาย  
วัน วันหนึ่งอดกลั้นไว้ไม่ได้ จึงถาม  
มารดาว่า “แม่จ๋า ! แม่ห้ามฉันว่าไม่ให้ยื่น  
คำ คีรีชะใคร ไม่ให้เดินเฉียดกรายใคร ไม่ให้  
ชี้ อะไร ด้วยเท้า และไม่ให้เดิน กิน แต่ทำไม  
ฉันเห็น พ่อ ขม แก ทำ อย่าง นั้น ทุก อย่าง ?” แม่  
จึงตอบว่า “พี่ ของ เจ้า เป็น คน บ้าน นอก ยัง  
ไม่รู้ จัก ประพฤติ กิริยา เรียบ ร้อย เหมือน เจ้า  
ได้ ทำ อย่าง นั้น เจ้า เป็น พี่ น้อง กัน เห็น พี่  
ทำ สิ่ง ไດ ไม่ ดี ก็ จง ตักเตือน ให้ บ้าง สิ”

๓ แต่ นั้น มา นาย ขาบ ก็ สิ้น ความ พิศวง  
เพราะ ทราบ ว่า นาย ขม เป็น เด็ก บ้าน นอก ยัง ไม่ ได้  
เรียน ประพฤติ กิริยา ให้ ดี นาย ขาบ จึง คอย ช่วย  
ตักเตือน อยู่ เสมอ และ เวลา สันทนา กัน ก็ เล่า  
ให้ นาย ขม ฟัง ถึง คำ สั่งสอน ของ มารดา นาย ขาบ

ที่ นาย ขาบ จำไว้ได้ ทุก อย่าง จน นาย ขม มีความรู้  
ในการ ประพฤติ กิริยา ให้ ดี ขึ้น มาก ไม่ได้ เดิน กิน  
หรือ ไม่ได้ ยืน คำ ศีรษะ ใด และ ไม่ เดิน เขียด กราย  
ใคร ต่อ ไป อีก เลย

คำ ที่ ควร รู้ และ ควร สกด ได้

|           |       |       |       |
|-----------|-------|-------|-------|
| บิดา      | มารดา | ญาติ  | ลำดับ |
| ซุ่ม ซ่าม | เท้า  | เสร์จ | สนทนา |
| รับประทาน | พิศวง |       |       |

## บทที่ ๙

กิริยา เรียบ ร้อย ( ต่อ บทที่ ๘ )

๘ วัน หนึ่ง นาย ขม กับ นาย ขาบ นั่ง อยู่ ด้วย  
กัน แต่ นาย ขม เขียด เท้า ไป ทาง ผู้ ใหญ่ นาย  
ขาบ จึง กระซิบ บอกว่า “เท้า เบน ของ หยาบ ซย่า เขียด  
ไป ทาง คน อื่น เขา ถือ มารดา ของ ฉัน ห้าม ไว้ ว่า  
ไม่ดี” นาย ขม ก็ ชัก เท้า มา เสีย ทัน ที่ และ ดูก

ขึ้นไปนั่งเสียดข้างบน นายขาบก็ตามไปกระซิบ บอก  
อีกว่า “นั่งข้างล่างดีกว่าเราเป็นเด็ก นั่งสูงกว่า  
ผู้ใหญ่เป็น กิริยาไม่ดี มารดา ของฉันห้าม” นายชม  
ก็ได้ความรู้ใหม่ อีก ๒ อย่าง คือไม่ให้เหยียดเท้า  
ไปทางผู้ใหญ่ และไม่ให้นั่งสูงกว่าผู้ใหญ่

๙ วันหนึ่ง เวลาหัวค่ำ นายขาบกำลังนั่งพูด  
อยู่กับ บิดา มารดา และ คนในบ้านที่กลางนอกชาน  
นายขาบ เห็น นาย ชม เข้ามา นั่งกลางวง และ นั่งขวาง  
หน้ายาย ของ นาย ชม ด้วย นายขาบ จึงไป चुตมือ  
นายชม ชวนเดิน ออกไปให้ห่าง แล้ว กระซิบ บอกที่ ห  
ว่า “รู้ไหม, ว่าเมื่อคืนนี้ นั่งขวางหน้ายาย? นั่น เป็น  
กิริยาไม่ดี มารดา ของฉันห้าม ขาดที เดียว” ว่า แล้ว  
ก็ चुตมือ นาย ชม เข้ามา นั่งใกล้ บิดา มารดา ตาม เดิม

๑๐ รุ่งขึ้น เข้า เมื่อ นายขาบ กับ นาย ชม เดิน  
ไปโรงเรียน ด้วย กัน คุยกัน ถึง เรื่อง แต่งตัว  
พอ นาย ชม เห็น คน เดินสวน มา ก็ चुตมือ แล้ว

ถามนาย ขาบ ว่า “หมวกที่เขาใส่ นี่เหมือนกับ



ที่พ่อขาบว่าไหม ?” นาย ขาบ จึงบ๊ตมือ นาย  
 ขม แล้วพูดค่อย ๆ ว่า “ไฮ้ ! อย่าชี้มือที่ตรง  
 หน้าใคร ๆ เขาอย่าง นั้น เขาจะโกรธเอา เรื่องชี้  
 นิ้ว ตรงไป ยังผู้ใด ไม่ว่าเขา อยู่ ใกล้ หรือไกล  
 มารดา ของฉันห้าม ขาด เพราะ นับว่า เป็น กิริยาไม่ดี

๑๑ “เรื่องผ่า กลางอีก อย่างหนึ่ง ถ้ามี

ใครเขานั่งพูด หรือยืนพูดกันอยู่สองคน แม่เรา  
 จะไปต้องหลีกไป ข้างหลังเขา จะผ่ากลางเขาไป  
 ไม่ได้ แม่บอกว่า เป็นกิริยาหยาบอย่างที่สุด  
 เขาเรียกว่า ชุ่มช้ำม เรื่องกิริยาชุ่มช้ำมนี้ฉันเคย  
 ถูกตีมาหลายครั้งแล้ว เดินไม่ดูเท้าเตะโน่นเหยียบ  
 นี่เบรื่องป่วน ก็นับว่าชุ่มช้ำมเหมือนกัน มารดา  
 ฉันเกลียดนัก ไม่ชอบคนชุ่มช้ำมเลย”

๑๒ นายชมเป็นเด็กไม่ซื่อ และเป็นเด็กไม่  
 ถือตัว เห็นว่าน้องรู้จักมากกว่า น้องบอก  
 อะไรก็เชื่อ และทำตาม จนเป็นเด็กมีกิริยาดี  
 ขึ้นมาก ถ้าเป็นเด็กซื่อ ๆ หรือหัวแข็ง ที่ไหน  
 จะเชื่อฟังคำที่น้องสั่งสอน เด็กเช่นนั้นก็คงจะ  
 ต้องเป็นเด็กบ้านนอกเท่อ ทำอยู่นั่นเอง นี่นาย  
 ชมเป็นเด็กดี จึงกลับตัวได้

๑๓ นี่และเด็กที่มีผู้ชมว่า กิริยาดีนั้นคือ  
 เด็ก อย่างนาย ขาบ และเด็กที่ใคร ๆ ก็ยอม  
 ติเตียนว่า กิริยาหยาบช้า ไม่เรียบร้อยนั้น

ก็คือเด็กเช่น นายชม กิริยาดีเป็นที่น่ารัก ถ้าเด็ก  
คนใดมี กิริยาดี เด็ก คน นั้น ก็มี ผู้ ชุ่ม และ มี ผู้ รัก  
ถ้าเด็ก คนใด กิริยาไม่ดี เด็ก คน นั้น จะ กลับ มี ผู้  
เกลียด และมี ผู้ เก็บไป ตี ฉน นินทา ต่าง ๆ

๑๔ เพราะฉะนั้นเด็ก นักเรียน ทุกคน จง ระวัง  
รักษา กิริยาให้ เรียบ ร้อย เหมือน นาย ขาบ ถ้าผู้ใด  
มี กิริยา ชุ่ม ชำม เหมือน นาย ชม อยู่ ก็ จง จำ คำ  
แนะนำ ของ นาย ขาบ ไว้ และ จง อุดำห์ ประ พฤติ  
ให้ ได้ เหมือน อย่าง ที่ นาย ชม ประ พฤติ ตาม นาย ขาบ  
จน เป็น คน ดี ขึ้น ฉะนั้น

คำที่ควร รู้ และ ควร ถัดได้

ใหม่ ไกล ไกล หน้า กระซิบ ตีฉน  
นินทา กิริยา หยาบ น่ารัก ถือ ตัว



## บทที่ ๑๐

การ รักษา สมบัติ ของ เรา ให้ ถาวร

๑ บ้าน เรือน เรา โดย มาก ถึง แม้ ว่า เจ้า  
ของ บ้าน เป็น คน ขยัน และ เป็น คน ชอบ สวด  
จะ หมั่น บัด กวาด เช็ด ถู วัน ละ หลาย ๆ ครั้ง ก็



( รูป ที่ ๖ คน บัด กวาด )

ยังอดเพื่อน เปราะ สกปรกไม่ได้      พื้น กวาท แล้ว  
 ประเดี้ยว เดี้ยว ก็รัก อีก      ผา และ เพดาน ได้ เช็ด  
 ล้าง กัน แต่ คราว สงกรานต์      ต่อ มา ไม่ อีก ก็ เดือน  
 ก็มี หยาก ไข่ จับ เขม่า จับ      และ เป็น รอย นิ้ว บ้าย  
 สกปรก เป็น ทาง ๆ

๒ ตาม หน้าต่าง มัก จะมี ใบทอง      กระทง  
 เศษ กระ ตาด      และ ชยะ ฝุ่น ฝอย ทั้ง กอง อยู่      บาง ที่  
 ก็ ถึง แก่ มี น้ำ หนัก บ้วน แต่ง เปราะ เป็น ทาง ๆ      เมื่อ  
 ได้ กอบ โขย ไป ทั้ง และ เช็ด ล้าง ให้ สอาด แล้ว      อีก  
 ไม่ ก็ มาก น้อย ก็ ย่อม รก และ เปราะ เปราะ อีก

๓ อัน ที่ จริง ใน การ ที่ จะ รักษา สมบัติ สิ่งใด ๆ  
 ไม่ ว่า บ้าน เรือน หรือ พัสตุ สิ่ง ของ ก็ ดี      จะ เพียง  
 แต่ เช็ด ล้าง บัด กวาท ให้ สอาด นั้น      ก็ ย่อม ไม่  
 กัน ให้ หาย สกปรก ได้      คง จะ มี เวลา สกปรก ได้

จำไป และ ความสกปรกนี้ ย่อมเป็น ความเสีย  
 หาย แก่ เย่า เรือน หรือ พัสตุนั้น เป็น อัน มาก คือ  
 ถ้า เป็น เรือน ก็ มัก ผุพัง เร็ว เข้า ถ้า เป็น สิ่ง ของ  
 ที่ ทำ ด้วย เหล็ก หรือ ทอง เหลือง ก็ เกิด สนิม ถ้า  
 เป็น นาฬิกา ก็ เสีย เร็ว

๔ เพราะ ฉะนั้น ในการ ที่จะ รักษา เย่า เรือน  
 หรือ พัสตุนั้น ของ ทุก สิ่ง ทุก อย่าง ให้ คง เป็น ปรกติ  
 อยู่ ได้ ไม่ เสื่อม เสีย เร็ว นั้น (๑) ต้องไม่ทำ  
ให้ เย่า เรือน และ ของ นั้น ๆ สกปรก ขึ้น (๒) หมั่น  
เช็ด ถู บัด กวาท ให้ คง สะอาด อยู่ เสมอ

นักเรียน คง สังเกต เห็น ได้ ว่า การ รักษา  
 ไม่ ทำให้ สกปรก เป็น ข้อ ใหญ่ จึง ยก ไว้ เป็น ข้อ  
 ที่ ๑ แต่ การ เช็ด ถู ขัด ถ้าง ให้ สะอาด นั้น เป็น แต่  
 ข้อ ที่ ๒ ไม่ สำคัญ นัก

๕ ข้อนี้เป็นความจริง เพราะว่าเย้าเรือน  
ถึงจะปักกวาดวันยังค่ำตั้งกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น  
ก็ดี แต่ถ้ามีคนคอยทำรกอยู่เสมอไป คือ  
เหยียบย่ำเอาผงและดินทรายเข้ามาเบือนพื้น หรือ  
หันเปลือกหมากให้กระจายอยู่ตามพื้น หรือเขี่ย  
ขี้บุหรี่คายชานหมากทิ้งไว้ทุกหนทุกแห่ง หรือ  
เอามือเขี่ยเช็ดป้ายตามฝาผนัง หรือจุดไฟให้  
มีเขม่าคลุ้งขึ้น หรือบีบน้ำต่างประตูละเอียด  
ไม่ปล่อยให้ลมโกรกเข้าทำให้เกิดมีหยากไย่ ฯลฯ  
เรือนก็ย่อมไม่สะอาดอยู่ได้ ย่อมสกปรกและทรุด  
โทรมไปได้เร็ว

๖ ที่จะรักษาให้เป็นปกติอยู่เสมอ  
(๑) จะต้องรักษาไม่ให้สกปรกตั้งกล่าวมาแล้ว

ด้วย คือไม่ให้มีผู้เหยียบย่ำฝุ่นผงดินทรายเข้า

ไปในเรือน ไม่เขี่ย ขี้ บุหรี่ และทิ้งชานหมาก บน  
 พื้น เรือน ไม่เขี่ย ขี้ ตามฝาให้เป็นรอย ต่าง  
 ดำ ไม่ทิ้งใบทองหรือ กระถางที่ไม่ใช้ แล้วลงไป  
 จากหน้าต่าง ไม่บ้วน น้ำลายหรือน้ำหมากให้  
 เปราะ เปื้อน ๆ ล ๆ แล้ว (๒) คอยหมั่นเขี่ย  
ปัดกวาดความสกปรก ที่จะปลิว มาตามลม หรือเกิดขึ้น  
 จากอื่น ๆ เสมอไป บ้าน เรือน ก็ย่อมจะสะอาดอยู่ได้  
 ๗ จงจำไว้ว่า (๑) ต้องไม่ทำให้สกปรก  
 ก่อน แล้ว (๒) จงเขี่ยถู ปัด กวาดให้สะอาด  
 เสมอไป ด้วย  
 ต่างว่ามี บ้านอยู่ ๒ บ้าน ๆ หนึ่งเจ้า ของ บ้าน  
 หมั่นเขี่ย ถู ปัด กวาด เสมอ แต่ไม่รู้ จักรักษา ไม่  
 ให้สกปรก ย่อมทำให้สกปรกด้วย ตั้ง กล่าว  
 มา แล้ว อีก บ้าน หนึ่ง นั้นเจ้า ของ บ้านไม่ ใคร จะ

เช็ด ถู บัด กวาด แต่ รู้จัก รักษาไม่ให้ สกปรก  
บ้านทั้ง ๒ บ้านนี้ เชื่อว่า บ้านที่ไม่ ใคร เช็ดถู  
บัด กวาด แต่ รู้จัก รักษาไม่ ทำให้ สกปรก นั้น  
จะ คง เป็น ปรกติ เรียบร้อย กว่า บ้านที่ เช็ด ถู บัด กวาด  
เสมอ แต่ เผลอ ทำให้ สกปรก อยู่เสมอ ด้วย เป็น แน่  
๘ นี้เพื่อจะ ชี้ ให้เห็นได้ว่า ในการที่  
จะรักษา บ้านเรือนให้ เรียบร้อย เป็น ปรกติ นั้น

(๑) ต้องไม่ทำให้ สกปรก กัน แล้ว (๒) จึง  
เช็ด บัด กวาดให้สะอาด เสมอไป เต็ก ๆ จงจำ  
ไว้เถิด ที่พูด ขี้ ๆ นี้ก็เพื่อจะ ช่วยให้จำได้ดีขึ้น

คำที่ควร รู้และควร สกต ได้

|              |         |        |
|--------------|---------|--------|
| สงกรานต์     | หยากไย่ | เขม่า  |
| ขยะ ฝุ่น ฝอย | รักษา   | สมบัติ |
| พัสดุ        | นาฬิกา  | ปรกติ  |

## บทที่ ๑๑

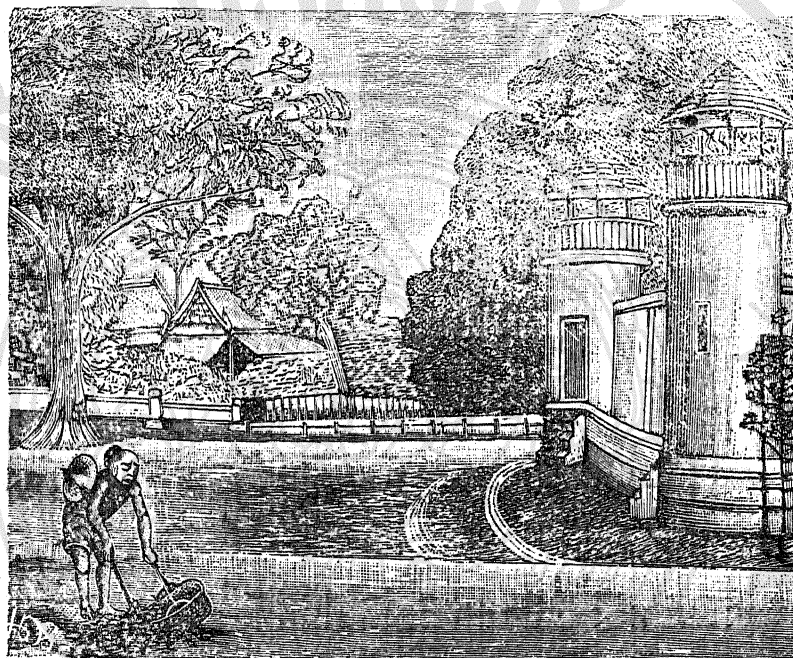
### การ รักษา

สมบัติอื่น เป็น ของ กลางให้ถาวร

๑ ในต่อไป นี้ จะขอเตือนสติ เต็กทั้งหลาย ว่า  
 ธรรมทานที่จะเป็น คนดี จะต้อง รู้จัก รักษา  
 สมบัติ ของตน ตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว กับอีก  
 อย่างหนึ่ง จะต้อง รู้จัก รักษาสมบัติอื่น เป็น ของ กลาง  
 คือที่ไม่ใช่ ของตน หรือ ของผู้อื่นโดย เฉพาะ  
 แต่เป็นสิ่งที่เราทั้งหลายได้ ใช้ร่วมกัน เช่น ถนน  
 หนทาง และ แม่น้ำลำคลอง เป็นต้น

๒ สมบัติอื่นเป็นของกลางเหล่านี้ ถึง  
 จะไม่ใช่ของเราโดยเฉพาะ ก็ยังเป็นของเรา  
 ทั้งหลาย ทั่วหน้ากัน และตัวเราก็ยังได้อาศัย

การ รักษาสมบัติอัน เป็น ของ กลางให้ถาวร ๔๘  
 ให้อยู่เสมอด้วย เราจึงควร ตั้งใจ รักษาทั่ว หน้า  
 กัน ดุจ เป็นสมบัติ ของเราโดย เฉพาะ ฉะนั้น  
 ๓ ถนน เมื่อรก ก็ ต้อง มี ผู้กวาด คลอง



(รูปที่ ๗ คนกวาดถนน)  
 เมื่อต้น ก็ ต้อง มี ผู้ขุด นี่ ก็ อย่าง เดียว กับ เรือน



รกเจ้าของบ้าน ต้องกวาดเหมือนกัน แต่เราได้อ่าน  
เรียนแล้วในข้างต้นว่า แต่ลำพังเช็ดถูขัดกวาด  
หรือพูดแต่สั้น ๆ ว่า “ทำให้สะอาด” เท่านั้นไม่พอ  
จำเป็นต้อง “รักษาไม่ให้สกปรก” ด้วย

๔ เพราะฉะนั้นถนนอื่นเป็นสมบัติของกลาง  
เราก็ต้องรักษาไม่ให้สกปรกด้วยเหมือนกัน คือ  
ไม่ทิ้งของสกปรกบนถนนหนทาง และถ้าบ้าน  
อยู่ริมถนนก็ไม่ทิ้งใบตองห่อขนม หรือ มะพร้าว  
ที่กินเนื้อแล้ว ๆ ล ๆ ลงในถนน

๕ ในส่วนคลองก็เหมือนกัน ถ้าทิ้ง  
ของเหล่านี้ลงไป คลองก็จะตื้นเขินเข้าทุกที  
แล้วภายหลังจะถึงแก่เรือเดินไม่ได้ จนรัฐบาล  
ต้องเสียเงินขุดอีก ถึงแม้ตัวอยู่แล้วเป็น  
หลายคลอง อย่างนี้โตขึ้นว่าราษฎรไม่รู้จัก  
รักษาสมบัติอื่นเป็นของกลาง

การรักษาสัมบัติอัน เป็น ของ กตาง ให้ ถาวร ๕๑

๖ อัน ของ ที่ ทั้ง ลง ไป ใน คลอง นั้น เต็ก

บางคน จะ นึก ว่า แล้ว ก็ ลอย ไป ออก แม่น้ำ ออก  
ทะเล แต่ ที่ จริง นั้น น้อย นึก เพราะ น้ำ ชื้น ลง  
ทำให้ ไหล กลับ ไป กลับ มา อยู่ เสมอ เมื่อนาน เข้า ก็  
ย่อม จม ลง ใน พื้น คลอง นั้น เอง ข้อ นี้ จง ระวังก ให้  
มาก ยิ่ง เต็ก ที่ อยู่ แลแล้ว เข้า ของ ที่ ไม่ ใช  
ควร เก็บ รวม ใส่ ตะกร้า แล้ว เมื่อ เต็ม ก็ นำ ขึ้น ไป  
เท บน บก ตาม ถนน เขา ย่อม มี ตุ้สำหรับ ให้ เท ของ  
เหล่านี้ ประจำ ที่ อยู่ เสมอ

๗ ฝ่าย เต็ก ที่ อยู่ สวน เล่า ก็ ไม่ ควร จะ ตัด  
ทาง มะพร้าว หรือ โคน ต้น กล้วย ตัด หญ้า ตัด  
สระ ทั้ง ลง ไป ใน คลอง คน เตียว นี้ เขา ทำ เช่น นั้น  
ก็ เพราะ เขา ยัง ไม่ ทราบ ว่า การ ทำ เช่น นั้น เป็น  
การ ผิด เต็ก ๆ ที่ ทราบ แลแล้ว ต่อ ไป ก็ จง  
อย่า ทำ ดัง นั้น และ จง บอก ผู้ ที่ ไม่ ทราบ ให้ ทราบ

ต่อไป จะได้เป็น การ ช่วย กัน รักษา สมบัติ อัน  
เป็น ของ กลาง ของ เรา ให้ ถาวร ขึ้น

๘ ต้นไม้ และ สระ ที่ ตัด ทั้ง น้ำ นั้น ถ้า  
จะ เก็บ กอง ไว้ บน แผ่น ดิน แล้ว พอ แห้ง ก็ เผา ไฟ  
จะ กลับ เป็น ประโยชน์ ยิ่ง ขึ้น เพราะ ทำให้ ที่ ดิน ดี  
ขึ้น คือ เท่า ของ ต้นไม้ และ สระ เหล่า นี้ เป็น บั้ย  
หรือ เป็น อาหาร อัน ดี ที่ ต้นไม้ ชอบ นก ถ้า ที่  
ใด เผา ไฟ แล้ว ปลุก ต้นไม้ ลง ไป ก็ มี กง ออก งาม  
เร็ว และ มี ผล ตก

๙ นักเรียน ของ เรา ที่ ได้ อ่าน หนังสือ มีความ  
รู้ ตาม คำ ว่า นี้ แล้ว ต่อไป ข้าง หน้า เมื่อ เติบ โต  
ขึ้น สมบัติ อัน เป็น ของ กลาง ใน บ้าน เมือง ของ เรา  
ก็จะ ถาวร มั่น คง เพราะ ต่าง ก็ จะ เป็น ผู้ รู้ จัก  
รักษา ด้วย กัน ทั้ง สิ้น ถนน ก็ จะ สะอาด อยู่ เสมอ  
คลอง ก็ จะ ไม่ ตื้น ต้อง ขุด บ่อย ๆ และ จะ ไม่มี

การ รักษา สมบัติ อัน เป็น ของ กลาง ให้ ถาวร ๕๓

สุนัขเฝ้า หรือ กิ่งไม้ ทาง มะพร้าว หรือ สระ ดอย  
เฟ้น พาน อยู่ ด้วย จะเป็น ที่ ไป มา สดวก แก่  
ราษฎร ทั่วไป และ ย่อม จะ ทำให้ เบียดเบียน เงิน ของ  
รัฐบาล ใน การ รักษา สมบัติ อัน เป็น ของ กลาง เหล่า นี้  
น้อย เข้า ด้วย

๑๐ ขอ พุด ข้ำ อีก ว่า ที่ จะ รักษา สมบัติ ให้  
มัน คง เป็น ปกติ นั้น (๑) ต้อง ไม่ ทำให้ สกปรก  
เสียหาย (๒) ต้อง ทำให้ สอาด ถ้า เป็น สมบัติ  
ของเรา เอง เรา ต้อง ทำ ทั้ง สอง อย่าง เช่น  
ต้อง ไม่ ทำ เรือน ให้ สกปรก เสียหาย กับ ต้อง หมั่น  
กวาด ให้ สอาด อยู่ เสมอ ด้วย

๑๑ ถ้า เป็น สมบัติ ของ กลาง เรา ต้อง ทำ  
แต่ อย่าง เดียว คือ ไม่ ทำให้ สกปรก เสียหาย  
ไม่ ทั้ง เปลือก มะพร้าว และ ใบ ทอง ๖ ล ๖ ลง บน  
ถนน และ ใน คลอง ตั้ง กล่าว มา แล้ว ส่วน การ

๕๔

กรรมวิยาเล่ม ๑

รักษาให้สะอาดนั้น เป็นพระของรัฐบาล คือ  
ถนนก็มีคูคอกวาท คลองก็มีเจ้าพนักงาน  
คอยชุก คอยรักษา

คำที่ควรรู้และควรสังเกตได้

|       |       |       |        |
|-------|-------|-------|--------|
| สถิติ | บรรณา | วิธี  | เฉพาะ  |
| อาศัย | ลำพัง | ๗ ๘ ๙ | รัฐบาล |
| ราษฎร | หญ้า  | สระ   | ถาวร   |
| บุษ   | ผล    | สนธิ  | เงิน   |

## บทที่ ๑๒

ว่องไว

๑ เด็กบางคนเมื่อเวลานั่งทำอะไร หรือเล่น  
อะไร อยู่ ผู้ใหญ่ร้องเรียก ก็ไม่อยากจะลุก  
ขึ้นไปหา กว่า จะลุกขึ้นไปได้ก็ทำอิด ๆ

เอื่อน ๆ คุเหมือนจะเสียดายที่นั่งเต็มที เต็ก  
ที่ท่าเช่นนี้ผู้ใหญ่มักเปรียบเทียบว่า “นั่งทีตะปู”

๒ บางคนเมื่อผู้ใหญ่พูดด้วยก็ทำนิ่งเฉย  
ไม่ยอมลุกขึ้น ไม่ยอมพูด เมื่อถูกซักหนักเข้า  
เสียไม่ได้ ก็เม้มริมฝีปาก ทอกระ อ้อมกระ แอ้มอยู่  
ในคอ จนฟังไม่ได้ ความว่าอะไร ทั้งที่  
เราเคยได้ยินเขาว่ากันบ่อย ๆ ว่า “อ้าปาก  
ไม่ขึ้น กลัวดอกพิกุลจะร่วง” ฉะนั้น

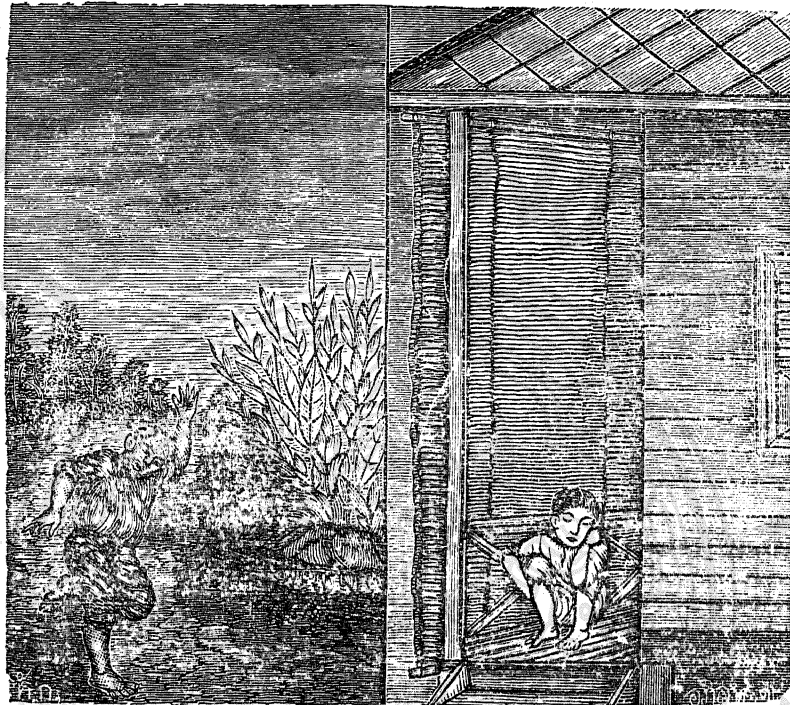
๓ บางคนเมื่อบิดามารดาใช้ให้ไปหาท่าน  
ผู้ใหญ่ด้วยกิจธุระต่าง ๆ ก็มักไม่เต็มใจไป  
กระทำ กิริยาบิดเบือนต่าง ๆ ถึงแก่บิดามารดา  
ต้องใช้อำนาจข่มขืนให้ไปจึงไปก็มี เมื่อไป  
ถึงแล้วยังไม่กล้าเข้าไปหาตรง ๆ ทำรี ๆ  
รอ ๆ แอบแฝงอยู่ข้างนอก จนท่านเจ้าของ  
บ้านเห็นเข้า เรียกถามเรื่องราว จึงได้ความ

ว่า บิณฑา มารดา ใช้ ให้มาหาด้วย กิจธุระ อย่างนั้น ๆ  
 เด็กชนิดนี้ ได้ชื่อ ว่า เป็นเด็ก ขลาด ตรงกับ คำ  
 ที่ท่านผู้ ใหญ่ ท่านว่าไว้ว่า “ไปไหน ก็ยี้ต  
 คอไม่ ออก”

๔ เด็กที่ทำ ชิมเชื่องเงื่องหงอย ต่อหน้าผู้ ใหญ่  
 ก็ดี ที่พูดกับผู้ ใหญ่เสียงไม่ ใคร่จะ ออกจาก  
 ปากก็ดี หรือ ที่กลัวไม่ อยากไป หาท่านผู้ ใหญ่  
 และผู้มี ยศ ก็ดี เด็กเหล่านี้ ถ้า ปล่อยให้ อยู่แต่  
 ลำพัง ลับหลังผู้ ใหญ่แล้ว ชี คร้าน วัง กระโดด  
 โดดเต้น และ โกง คอ ตะโกน ร้อง เล่น กับ เพื่อนเสียง  
 ออกลอย ๆ ไปเสียอีก คุณคิด กัน เป็น คน ละ  
 คนทีเดียว

๕ เด็กที่ต่อ หน้าผู้ ใหญ่ แล้วทำ เป็น ชิมเชื่อง  
 ครั้นลับหลังผู้ ใหญ่แล้ว กระโดดโดดเต้น ลูกเล่น เช่น

นี้ แม่ จะ แบ่ง ออก ผลสม กัน ส่วน ละ ครึ่ง ได้ ก็ จะ ดี



( รูป ที่ ๘ เด็ก ตก ดน )

ที่ เตียบ คือ แยก เอา ความ ชื่น เชีง ที่ ทำ ต่อ  
หน้า ผู้ ใหญ่ ครึ่ง หนึ่ง กับ ความ ตก ดน ที่ ทำ



ลับหลังผู้ใหญ่อีก ครั้งหนึ่ง ผสม กัน เข้า ให้  
 เป็น ส่วน เดียว กัน นับ ว่า เป็น ปานกลาง ไม่  
 ซึม เชื่อง เกิน ไป ก็ จะ เป็น เด็ก ว่องไว กำลัง  
 เหมาะ แก่ ความ ต้อง การ ที่ เดียว

๖ ทำไมเด็กเมื่อพูดกับผู้ใหญ่ หรือ  
 เดินมาหาผู้ใหญ่ หรือทำอะไรรบกวนผู้ใหญ่  
 จึงมักซึมเซื่องเหงะ หงอย ดูเหมือนกลัวผู้ใหญ่  
 จะกินเนื้อ ครั้นไปลับหลังแล้วลี กลับมีเสียง  
 เท้าพาดหน้าเท้าถลอก นี่เป็นเพราะเหตุอะไร ?  
 ทำไมเมื่อผู้ใหญ่ร้องเรียกจะเดินเข้าไปหาเฉย ๆ  
 ถ้าผู้ใหญ่ทักถาม ก็ตอบไปตามเรื่องไม่ได้  
 หรือ ? ถึงจะรู้จักหรือไม่รู้จักก็ดี เขาคง  
 ไม่ฉีกเนื้อเรากินเป็นแน่

๗ เด็กที่พบพูดจากับผู้ใหญ่ พูดได้  
 ฉะฉาน ฉะ คำ และผู้ใหญ่ร้องเรียกก็เดินออกตั้ง

เข้าไปหา โดยไม่ มีความ สะทก สะท้านหวาดเสียว  
 อย่างหนึ่งอย่างใด ถึง อยู่ต่อหน้า ผู้ใหญ่ ก็ ดี หรือ  
 ลับ หลัง ผู้ใหญ่ ก็ ดี เคย ทำ อย่าง ไร ก็ ทำ อย่าง นั้น  
 เด็ก ชนิด นี้ ได้ ชื่อ ว่า เป็น เด็ก **ว่องไว**

๘ แต่ เด็ก ที่ เล่น อะไร เฮฮา และ กระโดด  
 เหยง ๆ อยู่ กลาง สนาม นั้น เขา ไม่ เรียก ว่า  
 ว่องไว เขา เรียก ว่า เด็ก ชน หรือ เด็ก ลูก ถนน เด็ก  
 ชนิด นี้ ต้อง เอา ความ ลูก ถนน ที่ ทำ ลับ หลัง ผู้ใหญ่ ไม่ สม  
 คดะ เข้า กับ ความ ชี้ม เชื่อง เงื่อง หงอย ที่ ทำ ต่อ หน้า ผู้  
 ใหญ่ จึง จะ ค่อย ว่องไว ขึ้น ได้ บ้าง

คำ ที่ ควร รู้ และ ควร ถก ได้

|             |                |                 |
|-------------|----------------|-----------------|
| พิกุล       | อำนาจ          | ชี้ม เชื่อง     |
| เงื่อง หงอย | นั่ง ตี ตะปู   | ยัด คอ ไม่ ออก  |
| สะทก สะท้าน | เลียง เท้า พัว | หน้า เท้า กลดอง |

## บทที่ ๑๓

### ใจกล้าไม่ตื่นเต้น

๑ มีเรื่อง ๆ หนึ่งชั้นมาก เป็นเรื่องจริง  
ด้วย คือ เจ๊ก คน หนึ่ง เป็น บ๊วย ของฝรั่ง วัน  
หนึ่ง เป็นวัน ทศจีน เจ๊ก คน นั้น ก็ ลา นาย ไป  
เที่ยว บ้าน เพื่อน ฝูง

๒ เจ๊ก คน นั้น ไป เกิด ทะเลาะ กัน ขึ้น กับ เพื่อน ๆ  
ที่ เอา ศีรษะ แทะ เลือด ไหล เปราะ ลง มา ตลอด ถึง  
ใบหู และ แก้ม เมื่อ มา ถึง บ้าน ก็ ทำ ล้าง เลือด  
เสีย ไม่ ปล่อย ให้ เลือด แห้ง กรัง อยู่ อย่าง นั้น

๓ เวลา เห็น นาย ฝรั่ง กลับ มา ถึง เจ๊ก บ๊วย  
คน นี้ ร้อง ให้ ลำ ออย ขึ้น ไป หา นาย พ้อง นาย ว่า  
เพื่อน ที่ เอา จาน ศีรษะ แทะ เลือด ไหล เบือน หมด  
ทั้ง หน้า นาย เห็น ตัง นั้น ก็ หว่ว เราะ เาะ แลว

ตอบว่า “ตายจริง จะไม่ รอด เสีย กระมัง ?  
รีบไป พ้อง แม่ ไป ! ให้แม่ อาบน้ำ เช็ดเลือด ให้ เสีย ”

๔ น้า ชายหน้า คนโต ๆ เป็นผู้ใหญ่  
แล้วอย่างนั้น ยังใจ ซลาด เหมือน ปลา ชิว แต่  
เราเด็ก ๆ เมื่อเราทำผิด บาดมือ เรายังรีบ  
เช็ดเลือด ทลี ทลาน เพราะ กลัว มารดา จะ เห็น  
นี่นาย เขาก็ เป็น คนอื่นแท้ ๆ ยังมี หน้า เก็บ เลือด  
ไว้จน แท้ง เอาไป อวด ให้เขา หัวเราะ เยาะ เล่น ได้  
ถ้า เป็น น้อง ก็ หน้า เขียน เสีย ให้ ลาย ไป ทั้ง ตัว

๕ บางคนทำไม่ถึง ซลาด นึก ก็ ไม่ ทราบ อย่า  
ว่า แต่อื่น ไกล เลย เพียง ได้ ยืน พลุดึง บึง ก็  
ต้งทั้ง ตัว แล้ว ทำ ท่า ดู เหมือน จะ กระโดด เหยง  
ไปจาก ที่ นี่ ไม่ อาย แก่ คน ที่ เขา อยู่ ข้าง ๆ บ้าง

หรือ ? ถึงเราจะ ตกใจจริง ๆ เราก็ ควร  
 หัด ตกใจ และ บัด ช้อน ความ ตกใจไว้ ถ้า จะ  
 ไถล พุด ถึง เรื่อง อื่น เสียได้ ก็ ชัก ไถล พุด ไป เสีย  
 เขา จะได้ ไม่ แล เห็น ว่า เรา สดุ้ง

๖ บางคน เดิน ถนน พอ ได้ยิน เสียง กระตัง  
 รถ จักรยาน ก็ ฝน กระโดด ลอย ทั้ง ตัว แขน  
 กาง เท้า กาง รว กับ ออก ทำ จิ้ง บาง ที ก็ โดย  
 กระโดด เข้า ไป ให้ รถ พับ เหยย ๆ

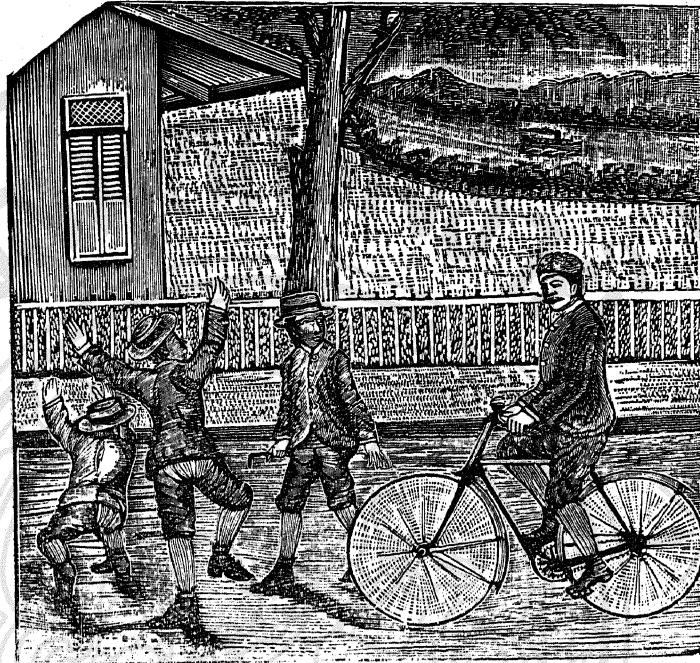
๗ นี่ เรื่อง อะไร ถึง ได้ ตกใจ จน ไม่มีสติ เช่นนี้ ?  
 ทำไม จะ เหลียว ดู เสีย ก่อน ว่า มัน มา ทาง ไหน แล้ว  
 จึง หลีก หนี ให้ พ้น โดย เจริบ ๆ เรียบ ร้อย ไม่ได้  
 หรือ ? คง จะ มี เวลา ถม ไป ถ้า มัน มา ข้าง ขวา  
 เราก็ หลีก ข้าง ซ้าย ถ้า มัน มา ข้าง ซ้าย เราก็

ใจกล้าไม่ตื่นเต้น

๖๓

หลีกจ้างขวา

ที่เสียกว่าที่จะตกใจจนไม่เหลือ



( รูปที่ ๑๐ จักรยาน )

ดูตาม้าตาเรือ  
รถที่บึก

กระโดด พรวด พรวดเข้าไปให้

๙ พวกเราที่เคยเป็นนักเรียน คงจะไม่พลาด

เหมือนอย่างนี้เป็นแน่ เพราะเรามีสติที่ยังตัว  
 เราแล้ว และเราคงไม่ให้ใครแลเห็นว่าเรา  
 ตกใจจนสติถึงจะสติจริง เราก็คงเฝ้า  
 เป็นทำเล่นหรือลูกชิ้นเสียให้พ้นที่ เพราะมัน  
 น่าอายน้อยไป หรือ ที่จะไปให้คนอื่นเขาเห็น  
 ว่าเราเป็นคนฉลาด เรายังอยากได้ชื่อว่าเป็น  
 เด็กกล้าออกจะตายไป

๙ พวกนักเลงจะเรียกว่ากล้าไม่ได้ เพราะ  
 ดีแต่รังแกเขา หรือไม่เช่นนั้นก็คอยแอบตีเขา  
 ข้างหลัง หรือเวลาเขาไม่รู้ตัว หรือรังแก  
 ผู้ที่เห็นว่าจะสู้ไม่ได้ นี่คือนับว่าเป็นความ  
 ฉลาดที่สุด ประกอบกับใจพาลด้วย

๑๐ วิสัยคนกล้าต้องไม่รังแกใคร ไม่ทำ  
 ใครที่เล็กกว่า และไม่แอบทำร้ายใคร ข้างหลัง  
 ถ้าสู้ก็ต้องสู้กันซึ่ง ๆ หน้า ถ้าเห็นว่ามัน

รักโรงเรียน

๖๕

ทำใคร ก็ไม่ทำ เพราะ มี สติ ตรี ตรอง รู้ ความผิด  
และ ชอบ อยู่ เสมอ จำไม่ได้ หรือ ว่า ผู้ใหญ่ ท่าน  
สั่งสอนไว้ ว่า “ควร กล้า จึง กล้า” ?

คำ ที่ ควร รู้ และ ควร สักด ได้

ฝรั่ง

ตรศ

เขียน

ฉลาด

จักรยาน

มารดา

ตา ม้า ตา เรือ

ศิวิไลซ์

ตรี ตรอง

## บท ที่ ๑๔

รักโรงเรียน

๑ เต็ก ๆ ทุกคนเมื่อเกิดได้สองสามวัน  
คงยังไม่รู้จักใคร ๆ หมด แต่ เมื่อมารดาเลี้ยง  
และให้กิน นมอยู่ อีกสองสาม เดือน จึง ค่อย รู้จัก



จำ ความ และ รู้จักจำหน้าได้บ้าง

๒ คนที่จะรู้จัก ก่อน ก็คือ มารดา ผู้ที่  
 ประคับ ประคอง เลี้ยงดู อย่างใกล้ชิด ชิต ภายหลัง  
 รู้จัก ความ มาก ขึ้น ก็ยิ่งรู้จัก คนที่ ได้พบ  
 ได้เห็น ทุก ๆ วัน มาก ขึ้น ด้วย กล่าวคือญาติ  
 พี่น้อง และ คนที่ อยู่ ใน บ้าน เป็น ต้น ครั้น มี อายุ  
 สม่ควรไปเรียน หนังสือได้ ก็ไป คั่น เคย กับ  
 ครู และ นัก เรียน ต่อไป อีก

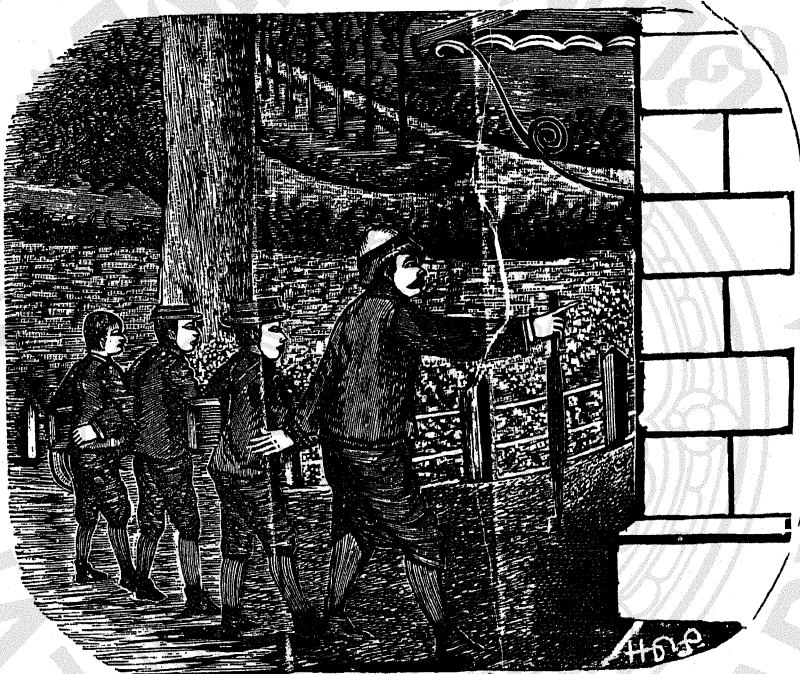
๓ เด็กที่มี อายุ สองเดือน สามเดือน ก็มีความ  
 รักใคร่ คน เลี้ยง และ คนที่ ให้ กิน นม เพราะ เป็น  
 ผู้ใกล้ชิดสนิทสนมมากกว่า คนอื่น แม้มี เด็ก  
 ที่เล็ก กว่า ก็ดี หรือโต กว่า ก็ดี จะมา กิน นม  
 หรือ เกาะ คิง คน เลี้ยง ก็เข้ามา นั่ง ขวาง เสีย  
 หรือ ร้องไห้ หรือ บางที ถ้า เขา เล็ก กว่า ก็เข้า ช่วน

ตนเนื้อตัวเขาบ้างก็มี      ทุก ๆ คนที่โตแล้ว  
คงเคยเห็นเช่นนี้บ้างเป็นแน่

๔      ที่เด็กหวงห้ามผู้เลี้ยงไม่ให้ไปอุ้มเด็ก  
อื่น หรือไม่ให้เด็กอื่นกินนมนั้น      เพราะเหตุใด ?  
ก็เพราะเหตุว่า      ผู้เลี้ยงอุ้มตัวด้วยความรัก  
ใคร      เด็กผู้นั้นย่อมมีความรักใคร่ตอบแทน  
เช่นเดียวกัน      เมื่อผู้เลี้ยงไปอุ้มเด็กอื่นเสีย  
ก็เข้าใจว่าจะละเลยไม่รักตัว      จะไปหลงรัก  
เด็กอื่นนั้น      จึงได้คอยหวงห้ามไว้      ไม่อยาก  
ให้จับต้องเด็กอื่นเลย

๕      เด็กเล็ก ๆ ยังไม่รู้รักคนมาก      จึงได้  
รักแต่บิดามารดา หรือพี่เลี้ยงแม่ นม      ซึ่งเป็น  
คนใกล้ชิด      เมื่อเติบโตขึ้นแล้วก็รู้จักรักญาติ  
พี่น้องกว้างขวางออกไปอีก      และรู้จักมีความ  
เจ็บร้อนแทน      ไม่อยากให้มีใครมาว่ากล่าว  
ติเตียนญาติพี่น้องให้เป็นความเสียหาย      ถ้ามี

ใครแก่งว่า ก็ต้องเจ็บร้อน แทนเถียงแทนจนคอเป็นเอ็น  
ถ้าเถียงเขาไม่ขึ้น ให้นึกแค่นี้ใจ ด้วยไม่รู้  
ว่าจะทำอย่างไร บางคนถึงแก่ร้องไห้ก็มี



(รูปที่ ๑๐ เด็กรักโรงเรียน)

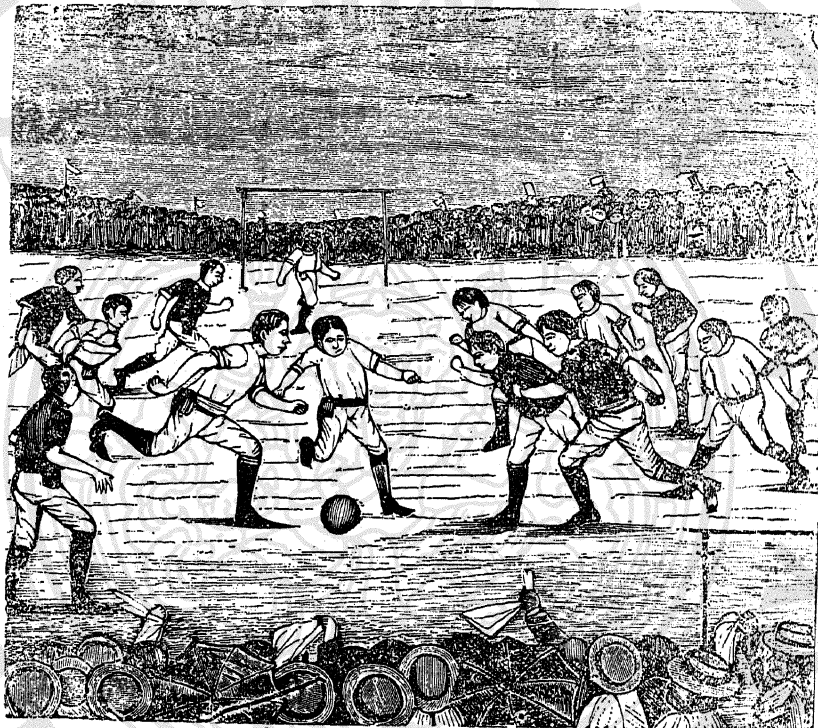
๖ เด็กเล็ก ๆ อยู่บ้านรู้จักรักบิดามารดา  
และญาติพี่น้อง เมื่อโตขึ้นแล้วไปเรียนหนังสือ

ที่โรงเรียน ก็ ย่อมรัก ครู รัก เพื่อน นักเรียน  
และ รัก โรงเรียน เหมือน กัน ดังที่ เด็ก บางคน  
เป็น มา แล้ว คือ แต่ ก่อนเคย เรียน อยู่ กับ ครู ที่  
โรงเรียน นี้ ภายหลัง ครู ต้อง ย้าย ไป สอน เสีย ที่  
อื่น เด็ก ที่ เคย รัก ใฝ่ ครู ผู้นั้น เลย ลา ออก  
จาก โรงเรียน นี้ ตาม ครู ไป เรียน ด้วย ก็มี ที่  
เด็ก เป็น ตั้ง นั้น ก็ เพราะ ความรัก ครู ไม่ใช่ หรือ ?

๗ นอกจาก รัก บิดา มารดา ญาติ พี่ น้อง  
และ รัก ครู ยัง มี ความ รัก อีก อย่าง หนึ่ง คือ รัก  
โรงเรียน ผ้า พัน หมวก ของ นักเรียน ย่อม ใช้  
ตาม สี ของ โรงเรียน นักเรียน อยู่ โรงเรียน ไหน  
ก็ ใช้ สี ของ โรงเรียน นั้น และ นับ สี ของ โรงเรียน  
นั้น ว่า เป็น สี ของ ตัว ถึง แม้ ออก จาก โรงเรียน  
ไปแล้ว ก็ ตี ถ้า มี โอกาส ก็ ยัง ใช้ สี นั้น ด้วย

ความนับถือเหมือนกัน ถ้าเห็นใครปลอมใช้  
 สีของโรงเรียนไทยทั้งใจ ก็โกรธ

๙ โรงเรียนที่มีคลับฟุตบอล เวลาจะเล่น



(รูปที่ ๑๑ นักเรียนเล่นฟุตบอล)

แข่งขันกับโรงเรียนใด เด็กนักเรียนในโรงเรียน

ทุกคน มัก พร้อมใจ กันไป ดู และ เอาใจ ช่วย ให้  
 โรงเรียน ของ ตัว ชนะ ใน ระหว่าง ที่ เล่น  
 ซด มุน กัน อยู่ นั้น ต่าง คน ต่าง ใจ เต็ม ตึก ๆ ตัว  
 เอน ไป มา ตาม ลูก บอล แม้ จะ กระ โตต เข้า ไป  
 พา ลูก บอล มา เข้า โกล์ พวก อื่น ได้ แทบ จะ  
 กระ โตต เข้า ไป ทัน โต นั้น และ เมื่อ พวก อื่น เขา  
 แย่ง และ พา ลูก บอล ไป ริม โกล์ ฝ่าย พวก ตัว ได้ ก็ ใจ  
 หาย วาบ

๙ เด็ก ที่ เอาใจ ช่วย พวก ตัว อยาก จะ ให้  
 พวก ของ ตัว ได้ ชัย ชนะ เพื่อ จะ ให้ มี ชื่อ เสียง แก่  
 โรงเรียน เช่น นั้น เพราะ เหตุ ไต ? ก็ เพราะ เหตุ ว่า  
มีความรักโรงเรียน บ้าน ที่ เรา อยู่ เรา ยัง รัก  
 ไม่ อยาก จะ ให้ ใคร มา ลบ หลั ก็ โรงเรียน ที่  
 เรียบ อยู่ เปรียบ เหมือน บ้าน จะ ไม่ รัก อย่าง ไว ?

และจะไม่เอาใจช่วยโรงเรียน ไม่เจ็บร้อนแทน  
โรงเรียนอย่างไร ?

คำที่ควร รู้ และควร สักตได้

|              |         |             |         |
|--------------|---------|-------------|---------|
| รักใคร่      | ชั้ยชนะ | พี่เลี้ยง   | ร้องไห้ |
| ประการต่าง ๆ | โอกาส   | คอ เบ้น เ็น |         |
| ชุดมุน       | โกล     | คลับ        |         |

